Міністэрства інфармацыі разблакавала сайт “Народнай Волі” www.nv-online.info. Заходзьце і заставайцеся з намі!

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 6 (4771)

24 студзеня 2023 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

ТАМ, ЗА КРАТАМІ

Аляксандр Фядута выйшаў з турэмнай бальніцы і збіраецца пісаць кінасцэнарый

Нагадаем: у мінулым годзе ў Мінскім абласным судзе быў вынесены прысуд па справе *«аб змове з мэтай захопу дзяржаўнай улады»*.

На лаве падсудных знаходзіліся палітолаг, журналіст і літаратуразнаўца **Аляксандр Фядута**, кіраўнік Партыі БНФ **Рыгор Кастусёў**, юрыст **Юрый Зянковіч**, супрацоўніца яго мінскага офіса **Вольга Галубовіч**, актывіст і дальнабойшчык **Дзяніс Краўчук**.

У выніку Юрый Зянковіч атрымаў 11 гадоў зняволення, Аляксандр Фядута і Рыгор Кастусёў – па 10 гадоў, Дзяніс Краўчук і Вольга Галубовіч – па 2,5 года пазбаўлення волі.

Аляксандр Фядута быў накіраваны адбываць пакаранне ў Магілёўскую калонію, але патрапіў у турэмную бальніцу амаль адразу пасля пераводу ў папраўчую ўстанову: абвастрыліся праблемы з сэрцам, з’явіліся ацёкі.

“Днямі муж мне і патэлефанаваў, і ліст ад яго прыйшоў у мінулую пятніцу, – распавяла “Народнай Волі” **Марына Шыбко**, жонка Аляксандра Фядуты. – *Па тэлефоне пагаварылі ўсяго тры хвіліны, таму нічога важнага не абмяркоўвалі. Шчыра кажучы, я нават асабліва і не спадзявалася на гэты тэлефонны званок, усё было абсалютна нечакана.*

Аляксандр паведаміў, што ўжо выйшаў з турэмнай бальніцы. Падлячылі яго там, крыху здароўе аднавілі…

Таксама прыйшоў і ліст. Саша напісаў, што збіраецца пісаць кінасцэнарый, а для працы над ім будзе замаўляць пэўныя кнігі. Галоўнае -- каб здароўе не падводзіла”.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЛІСТ З РЭДАКЦЫІ

Каб больш было падпісчыкаў на PDF-версію “Народнай Волі”...

Так, шаноўныя прыхільнікі свабоднага слова, у чарговы раз нагадваем, што рэдакцыя вельмі зацікаўлена ў тым, каб было больш падпісчыкаў на PDF-версію “Народнай Волі”. На жаль, і да сённяшняга дня не вырашана праблема з допускам у друкарні, а значыць няма магчымасці папаўняць бюджэт за кошт рэалізацыі газеты ў папяровым варыянце, продажу яе праз шапікі і ў паштовых аддзяленнях. Вось чаму важна, каб колькасць падпісчыкаў на электронны варыянт газеты павялічвалася. І Вы, нашы сённяшнія чытачы, можаце гэтаму актыўна паспрыяць. Парайце, калі ласка, сябрам, саслужыўцам, суседзям, сваякам, каб і яны, як Вы, падпісаліся на PDF-версію газеты і на наш тэлеграм-канал.

Нагадаем, што падпісацца на PDF-версію «Народнай Волі» можна на сайце belpressa.by. Для гэтага трэба зайсці на сайт belpressa.by, націснуць укладку «2023» і выбраць месяцы, на якія Вы будзеце афармляць падпіску. Кошт падпіскі сімвалічны – 9 рублёў 48 капеек.

Асобна звяртаемся да тых, хто мае магчымасць праявіць адрасную дабрачыннасць. Ёсць некалькі спосабаў пералічыць грашовыя сродкі (даём рэквізіты ў рускамоўным варыянце) на рэдакцыйны рахунак.

1.Через ЕРИП:
СМИ – Н (просто буква) – «Народная Воля» – Добровольные взносы.
2.Через БАНК:
ИЧУП «Народная Воля». 220030 г.Минск, ул.Энгельса, 34а
р/с BY08 PJCB 3012 0065 3510 0000 0933,
Код PJCBBY2X, ЦБУ 113 «Приорбанк» ОАО, г.Минск
УНП 100961759
Загадзя выказваем шчырую ўдзячнасць!

Вы – з «Народнай Воляй»! «Народная Воля» – з Вамі!

ЛЁС ЧАЛАВЕКА

Ці будзе Мэрыем Герасіменка абскарджваць прысуд?

Спявачка атрымала тры гады “хатняй хіміі”.

Лідар гурта Meriem Band **Мэрыем Герасіменка** нарадзілася ў Мінску. Пасля школы вучылася ў каледжы, затым паступіла ва ўніверсітэт. Атрымала юрыдычную адукацыю.

Займалася спортам, у свой час дзяўчына ўваходзіла ў склад юнацкай зборнай Беларусі па валейболе.

“У мяне за плячыма прэзідэнцкая музыкальная школа, я піяністка, – казала Мэрыем у адным з інтэрв’ю. – *Паралельна выкладчыкі заўважылі, што спяваю. У мяне быў нехарактэрны для дзяўчынкі нізкі голас. На самай справе я ніколі не думала, што буду займацца спевамі ў прафесійным плане. Заўсёды марыла працаваць у следчых органах, у мяне дзве юрыдычныя адукацыі. Але ў нейкі момант людзі павярнулі мяне на правільны шлях, і я зразумела, што не змагу быць офісным планктонам”.*

З часам Мэрыем адкрыла ўласную музычную школу для дзяцей. Самастойна пісала музыку і тэксты, выступала на розных мерапрыемствах і карпаратывах.

Мэрыем Герасіменка – лаўрэат шматлікіх конкурсаў, намінант Нацыянальнай музыкальнай прэміі “Адкрыццё года”. Лаўрэат прэміі Vklube.tv 2013 “Прарыў года”, фіналістка і сярэбраны прызёр тэлевізійнага вакальнага шоу “Акадэмія талентаў-4”, фіналіст праекта “Ікона сцэны”, удзельніца расійскага праекта “Галоўная сцэна”, “Голас Расіі”, лепшы Cover-выканаўца 2016, 2017 па версіі Прэміі М017 і Belarusian Music Awords, пераможца конкурса выканаўцаў TOP 8 – “Лепшы музыкальны калектыў краіны”.

“Я зарабляю грошы спевамі з 16 гадоў, – распавядала спявачка. – *За тры гада працавала амаль ва ўсіх начных клубах Беларусі. У будучым у мяне шмат планаў і амбіцый…”*

Мэрыем Герасіменка затрымалі 4 жніўня 2022 года пасля канцэрта ў мінскім бары “Банкі-бутэлькі”, дзе спявачка выконвала песню

“Обійми” украінскага гурта “Океан Эльзи”. Факт выканання песен на ўкраінскай мове абурыў прапагандыстаў.

Пасля затрымання спявачку двойчы асудзілі на 15 сутак паводле адміністрацыйнага артыкула, а пазней перазатрымалі ў межах крымінальнай справы і змясцілі ў СІЗА.

Напрыканцы мінулага тыдня суд Цэнтральнага раёна асудзіў Мэрыем Герасіменка паводле ч. 1 арт. 342 (Арганізацыя і падрыхтоўка дзеянняў, якія груба парушаюць грамадскі парадак, альбо актыўны ўдзел у іх) і прызначыў ёй тры гады абмежавання волі без накіравання ў папраўчую ўстанову адкрытага тыпу (“хатняй хіміі”).

Пакуль яшчэ невядома, ці будзе спявачка абскарджваць гэты прысуд.

Віктар ШПАК.

ПРАГНОЗ

Як зменяцца зарплаты бюджэтнікаў?

Міністэрства працы і сацыяльнай абароны папярэдне падлічыла, што заработныя платы работнікаў бюджэтных сфер вырастуць у гэтым годзе на 16 працэнтаў.

Такую лічбу агучыла ў эфіры «Беларусь 1» кіраўніца ведамства **Ірына Касцевіч.**

“Мы прагназуем, што рост заробкаў складзе дзесьці 16 працэнтаў – у сярэднім павелічэнне будзе на 200 рублёў”, – заявіла міністр.

Паліна ГЛІНСКАЯ.

БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫ!

Калі з’явіцца беларуская вакцына ад каранавіруса?

Рэгістрацыя прэпарата адбудзецца пасля таго, як пройдуць вопыты над эксперыментальнымі жывёламі.

Начальнік аддзела навукі Міністэрства аховы здароўя **Маргарыта Досіна** распавяла, што іх ведамства плануе зарэгістраваць айчынную вакцыну ад COVID-19 у снежні гэтага года.

Раней кіраўнік Нацыянальнай акадэміі навук **Уладзімір Гусакоў** заяўляў, што ў краіне ідзе распрацоўка вакцыны ў таблетках, але, па словах прадстаўніцы Міністэрства аховы здароўя, *“прэпарат будзе класічны -- у выглядзе раствору”.*

Па словах эксперта, прататып распрацаваны, у гэтым годзе вучоныя-медыкі разлічваюць атрымаць першыя тры вопытна-прамысловыя партыі вакцыны. Бяспеку прэпарата ў бліжэйшы час праверацць у працэсе даклінічных даследванняў на эксперыментальных жывёлах, а затым будзе праверка эфектыўнасці.

Маргарыта Досіна паведаміла, што пасля таго, як эфектыўнасць будзе даказана на жывёлах, *“у снежні 2023 года выйдзем на рэгістрацыю прэпарата”.*

Таксама яна адзначыла, што беларуская вакцына, якая распрацоўваецца разам з расійскімі вучонымі-медыкамі, абароніць ад новага штама каранавіруса.

Ігар СТАСЕВІЧ.

СІТУАЦЫЯ

Нары падзялілі па-брацку

Па выніках візіту ў Мінск міністра замежных спраў Расіі Сяргея Лаўрова стала вядома, што абмяркоўвалася сітуацыя з вязнямі-грамадзянамі Расійскай Федэрацыі, якія адбываюць пакаранне ў беларускіх турмах і калоніях.

«Мы абмяркоўвалі сёння сітуацыю з грамадзянамі Расіі, якія затрыманы ў Беларусі. Мы будзем кіравацца працэдурамі, якія існуюць», – працытавала Лаўрова інфармацыйнае агенцтва БЕЛТА.

Зразумела, што самая вядомая з вязняў – **Сафія Сапега**, якой 10 лютага гэтага года споўніцца 25 гадоў. Яна была затрымана разам з Раманам Пратасевічам падчас пасадкі самалёта Raynair, пайшла на супрацоўніцтва са следствам, але ўсё роўна была асуджана на шэсць гадоў пазбаўлення волі па абвінавачванні ў распальванні варожасці і незаконным распаўсюдзе звестак аб сілавіках. Сафія напісала прашэнне аб памілаванні на імя Аляксандра Лукашэнкі, ён нават гаварыў, што *“шкада дзяўчыну”*, але яе просьбу пакінуў без задавальнення.

Пасля заявы Сяргея Лаўрова СМІ зрабілі выснову, што падчас візіту абмяркоўваўся менавіта лёс Сафіі Сапегі. Між тым грамадзян Расіі ў беларускіх турмах значна больш.

У мінулым годзе пасольства Расіі ў нашай краіне паведамляла, што ў беларускіх турмах і калоніях адбывалі пакаранне больш за 300 расіян, яшчэ каля сотні чакалі вынясення прыгавораў у СІЗА.

У Маскоўскай Хельсінкскай групе паведамлялі, што крымінальны пераслед як мінімум 11 грамадзян РФ быў звязаны менавіта з пратэстамі пасля прэзідэнцкіх выбараў 2020 года.

Лёс некаторых з гэтых людзей з таго часу змяніўся.

Так, **Аляксандру Геджадзе** суд Фрунзенскага раёна Мінска прысудзіў тры гады калоніі па абвінавачанні ў арганізацыі і падрыхтоўцы дзеянняў, якія груба парушаюць грамадскі парадак. Наколькі вядома, такое пакаранне было вынесена за тое, што Аляксандр на каршэрынгавым аўтамабілі перавозіў шыны, з якіх потым, як палічылі следства і суд, мітынгоўцы будавалі барыкады. Аляксандр адбываў пакаранне ў Наваполацкай калоніі, але ў мінулым годзе быў пераведзены ў расійскую калонію. Геджадзе стаў першым палітзняволеным-расіянінам, якога Беларусь перадала Расіі.

Па тым жа артыкуле, а таксама за *«незаконнае перасячэнне мяжы»* ў Беларусі быў асуджаны **Андрэй Новікаў**, які падчас выбараў з’яўляўся валанцёрам каманды Святланы Ціханоўскай.

Новікаў нарадзіўся ў беларускім Варапаеве, пасля школы паехаў вучыцца ў Расію, жыў на Далёкім Усходзе, служыў у міліцыі, мае званне падпалкоўніка ў адстаўцы. Двойчы ўдзельнічаў у ваенных аперацыях на тэрыторыі Чачні. Пасля вярнуўся ў Беларусь, жыў на Пастаўшчыне. Новікава яшчэ ў 2020 годзе дэпартавалі з Беларусі, забараніўшы ўезд у краіну на 10 гадоў. Але ён вярнуўся да сям’і. У выніку – новы суд і 2,5 года калоніі. Тэрмін пакарання скончыўся 31 кастрычніка мінулага года, пасля чаго мужчыну дэпартавалі ў Расію і перадалі ФСБ.

16 гадоў зняволення ў Беларусі атрымаў расіянін **Дзмітрый Папоў** – мадэратар сацсетак Сяргея Ціханоўскага. Справа разглядалася ў закрытым судовым пасяджэнні, таму цяжка сказаць, за што канкрэтна яго асудзілі. Згодна з апошняй інфармацыяй, у кастрычніку мінулага года Папоў быў пераведзены з бабруйскай калоніі ў жодзінскую турму.

Расіянін **Ягор Дуднікаў** быў асуджаны на 11 гадоў зняволення за «распальванне варожасці і заклікі да дзеянняў, накіраваных на прычыненне шкоды нацыянальнай бяспецы Беларусі». У чэрвені мінулага года ўмовы адбыцця пакарання яму зрабілі больш жорсткімі, і Дуднікаў быў пераведзены з калоніі ў турму.

На 10 гадоў зняволення ў Беларусі асуджаны жыхар Чабаксар **Антон Лысаў**. Ён – адзін з тых, каго абвінавацілі ў падпале аўто старшыні Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз **Аляксея Волкава.**

Самы вялікі тэрмін зняволення беларускі суд “адмераў” 34-гадоваму **Андрэю Паднябеннаму** – 16 гадоў і восем месяцаў зняволення. Ён грамадзянін Расіі, хаця з шасці гадоў жыве ў Беларусі. КДБ унёс Паднябеннага ў спіс асоб, датычных да тэрарыстычнай дзейнасці. І разгляд справы, і нават зачытванне прыгавора ў Гомельскім абласным судзе праходзілі ў закрытым рэжыме. Але неафіцыйна вядома, што ён падпаліў міліцэйскі аўтамабіль і пракалоў шыны некалькіх дзясяткаў тралейбусаў.

За абразу прадстаўніка ўлады і хуліганства на 1,5 года калоніі быў асуджаны ваенны пенсіянер, грамадзянін РФ **Ігар Капанайка**. Ён быў пакараны за тое, што заліў мантажнай пенай дзверы супрацоўніцы міліцыі. Капанайка цалкам адбыў пакаранне і ў сакавіку мінулага года быў дэпартаваны ў Расію.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

СІТУАЦЫЯ

Нары падзялілі па-брацку

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

За рэп уласнага сачынення адзін год зняволення атрымаў расіянін **Яўген Пятроў**. Яго асудзілі па артыкуле “Абраза прэзідэнта”. Пакаранне скончылася летам мінулага года, пасля чаго Яўгена дэпартавалі ў Расію.

Паводле артыкула аб «паклёпе на прэзідэнта» ў Беларусі пакаранне прызначылі і 58-гадовай **Ірыне Віхольм**. Расіянка размясціла ў твітары рэпост артыкула рускай службы Бі-Бі-Сі аб пасадцы ў Мінску самалёта з Раманам Пратасевічам і Сафіяй Сапега, дадаўшы да яго свой каментар. Пасля адбыцця пакарання, у верасні мінулага года, яна была дэпартавана ў Расію з забаронай уязджаць у Беларусь на працягу 10 гадоў.

Адсядзеў год і ўжо выйшаў з беларускай калоніі расіянін **Даніла Чамаданаў**. Ён правініўся тым, што разам з іншымі вадзіў карагод у Брэсце. Як паведамляюць расійскія праваабаронцы, Даніла за ўвесь тэрмін зняволення ні разу не бачыў расійскага консула.

Такім чынам, заклапочанасць Лаўрова лёсам арыштаваных у Беларусі грамадзян не выглядае шчырай. Усім зразумела, што, каб Расія хацела, – даўно б дабілася іх вызвалення. Хаця гісторыя Сафіі Сапегі мела ў Расіі вялікі рэзананс. Справа ў тым, што незаконнае распаўсюджванне звестак аб тых ці іншых асобах у Расійскай Федэрацыі караецца штрафам ці папраўчымі работамі, а распальванне нянавісці альбо варожасці першы раз увогуле караецца толькі адміністрацыйна. Такім чынам, прысуд у шэсць гадоў пазбаўлення волі, вынесены Сафіі беларускім судом, і для юрыстаў, і для журналістаў, і для праваабронцаў стаў своеасаблівым шокам. Таму і ўзнялася кампанія ў абарону дзяўчыны. Ну а тое, што па тых жа абвінавачваннях у Беларусі выносяцца і значна больш жорсткія прысуды, ні Лаўрова, ні шырокую расійскую грамадскасць проста не цікавіць.

КАМПЕТЭНТНА

Што меў на ўвазе міністр Лаўроў, калі казаў пра “працэдуры, якія існуюць”?

Гэта можна зразумець са слоў **Антона Гашынскага**, адваката Сафіі Сапегі:

– Цяпер будзем прасіць, каб яе адправілі адбываць пакаранне ў Расійскую Федэрацыю. У далейшым у яе будзе права звярнуцца да прэзідэнта Расіі з просьбай аб вызваленні ад адбыцця часткі пакарання, якая застанецца. Далей запускаецца досыць працяглая працэдура па пераводзе ў Расію. Але для пачатку на гэта павінен пагадзіцца беларускі бок. Аляксандр Лукашэнка заяўляў, што ён не супраць гэтага, таму будзем спадзявацца, што Сафію адправяць у Расію. Запыт мы пададзім найбліжэйшым часам, – адзначыў Гашынскі.

Іван ШАЎЛЮК.

НЕАФІЦЫЙНА

Застанемся без еўрапейскай бытавой тэхнікі і электронікі?

Еўрасаюз мае намер увесці 10-ы пакет санкцый супраць Расіі ў гадавіну поўнамаштабнага ўварвання ва Украіну, але новыя санкцыі супраць Беларусі могуць быць уведзены раней. Прынамсі, такую інфармацыю са спасылкай на неафіцыйныя крыніцы пачалі распаўсюджваць некаторыя замежныя медыя.

Як паведамляе польская радыёстанцыя RMF, Еўрасаюз абмяркоўвае магчымасць поўнага эмбарга на пастаўкі ў Беларусь узбраенняў і тавараў двайнога прызначэння, паколькі менавіта праз Беларусь Расія можа імпартаваць з Захаду некаторыя элементы ўзбраенняў.

У ліку магчымых санкцый супраць нашай краіны RMF таксама называе забарону на экспарт з ЕС электронікі, бытавой тэхнікі і прадметаў раскошы. Радыёстанцыя са спасылкай на крыніцы ў Еўракамісіі кажа, што санкцыі будуць таксама накладзены на беларускія банкі, таму што расіяне ездзяць у Мінск, каб здымаць валюту ў банкаматах.

Пры гэтым, як сцвярджае радыёстанцыя, шэраг краін ЕС, уключаючы Германію, выступаюць супраць ідэі поўнай сінхранізацыі беларускіх санкцый з расійскімі. Іх пазіцыя: пакуль беларускія ўзброеныя сілы фізічна не далучыліся да непасрэднага ўдзелу ва ўкраінскім канфлікце, неабходна пакназваць розніцу з антырасійскімі санкцыямі.

Падкрэсліваем: гэта інфармацыя трывожная, але неафіцыйная.

Алег СНОЎ.

РЭАЛІІ

Літоўцы нічога не згубілі

У канцы 2021 года Літва, падтрымліваючы санкцыі супраць Мінска, адмовілася ад транзіту салігорскіх калійных угнаенняў, з-за чаго Літве прарочыліся шматмільярдныя страты. У рэшце рэшт Клайпедскі порт не толькі нічога не згубіў, а дабіўся рэкорднага грузаабароту: гадавы рост – 57 працэнтаў.

Дарэмна нашы чыноўнікі палохалі літоўцаў. Ці не лепш было б прыкладаць усе намаганні для таго, каб з Беларусі былі зняты ўсялякія санкцыі?

ФАКТ

Цены на газ в Европе ниже, чем до войны в Украине

Европа преодолела свою зависимость от ископаемого топлива из России, считает председатель Комиссии ЕС фон дер Ляйен. Заполненные газовые хранилища также оказывают благоприятное воздействие на цены.

По сравнению с августовским пиком в 350 евро за мегаватт-час, цены на газ в Европе в этом месяце упали на 80 процентов, сказала фон дер Ляйен на Всемирном экономическом форуме в Давосе. «Это ниже, чем до войны в Украине».

В качестве причины такого развития событий фон дер Ляйен назвала совместные усилия ЕС. Европа преодолела свою зависимость от ископаемого топлива из России и заменила около 80 процентов российского трубопроводного газа, сказала она. Кроме того, газовые хранилища были заполнены, а спрос сократился – более чем на пятую часть в период с августа по ноябрь.

На фоне войны в Украине и резкого сокращения поставок российского газа в Европу цена на газ стремительно росла в 2022 году, достигнув пика в августе. Когда в феврале прошлого года началась война в Украине, газ стоил около 120 евро за мегаватт-час. Совсем недавно, цена составляла от 50 до 60 евро за мегаватт-час. Одной из причин этого является мягкая зима.

БЛИЦ-КОММЕНТАРИЙ

Зря кололи дрова...

Телекартинка, как 14 сентября 2022 года Александр Лукашенко с бизнесменом Сергеем Тетериным кололи дрова, прокручивалась по БТ много раз.

Глядя, на впечатляющие кругляки, Тетерин, помнится, заметил:

– Хорошие…

– Хорошие, – подтвердил Лукашенко. – Не дадим, Семеныч, Европе замерзнуть. Поможем нашим братьям! Может, и они когда-то нам помогут.

– Александр Григорьевич, вы думаете обо всех. И о Европе, и обо всей планете, – будто произнося тост, торжественно отозвался Тетерин.

– Ну а как?! – развел руками Лукашенко. – Мы же центр Европы, хвастаемся этим…

Честно говоря, мне сюжет напоминал юмористическую сценку из некогда популярной программы «Городок». Хотя знаю по разговорам с некоторыми людьми, они, наглядевшись телевизора, не видели в рассказах о замерзающей Европе ничего смешного. И уж тем более не видели этого провластные пропагандисты.

Небезызвестный **Игорь Тур**, не разобравшись толком дрова рубят или все-таки колют, бодро рапортовал, что минутный ролик с Лукашенко и Тетериным набрал миллионы просмотров на различных интернет-платформах и демонстрировался в сюжетах телеканалов разных стран. А все почему? Потому что Александр Лукашенко, по его мнению, *«затроллил всю европейскую демократию, все уверенные замерзающую из-за собственных антироссийских санкций»*.

«Чем вы будете топить, дровами? – спрашивал когда-то Путин. Вот, время пришло, и та шутка больше не смешная для Европы. Ведь за дровами из Беларуси и других, как они уверяют, изолированных стран, придется придти. Потому что советы немножко померзнуть ради Украины и чуть реже мыться горячей водой ради Зеленского вряд ли объединят Евросоюз и его граждан», – убеждал всех и себя самого Игорь Тур.

Беларусь, кстати, действительно предлагает дрова на экспорт. Из дуба, граба, березы, ольхи, сосны, осины… Но если бы случился резкий скачок такого экспорта, то, поверьте, об этом власти давно бы отрапортовали. Увы…

Кстати, в ставшем знаменитом ролике, Лукашенко и Тетерин кололи дрова из ели.

– Елка, она такая тягучая, – сопя от усилий, рассуждал Тетерин.

– Тягучая… – согласился Лукашенко. – Но, слушай, Европе не выбирать сейчас: елка, березка… Им главное, чтобы тепло было… Надо подумать, Семеныч, как там, чтобы крестьяне, рабочие получили, а не богачи. И главное, чтобы в Польше Дуда (*президент Польши.* – **Прим.**) и Моравецкий (*премьер-министр Польши.* – **Прим.**) не замерзли…

-- Ну, это же наши соседи…

-- Может, одумаются…

И если в исполнении Александра Лукашенко была демонстрация заботы о польских крестьянах и рабочих, то у одиозного **Андрея Муковозчика** в «СБ: Беларусь сегодня» получилось именно по поводу «богачей». Дуду, Моравецкого, Макрона (*президент Франции.* – **Прим.**), Урсулу фон дер Ляйен (*председатель Еврокомиссии.* – **Прим.**) он сделал героями своего варианта «современного европейского романа». На роман это, конечно, не тянет. Не тянет даже на анекдот. Впрочем, судите сами.

«Из окон дворца-нуворишa доносился визгливый голос Дуды: «Моравецкий! Вы, cholera jasna, обещали мне, что газа хватит до весны! Вы, kurwa mać, говорили нации, что бензин вы отберете в Украине! Вы, psia krew, обманули и меня, и нацию?!»

Заикаясь то ли от волнения, то ли от холода, голос, похожий на Моравецкого, блеял в ответ дрожащим тенором:

Ах, пани, панове… ах, пани, панове…

Ах, пани, панове, тепла нет ни на грош.

Что было, то сплыло, что было, то сплыло,

Что было, то сплыло, того уж не вернешь.

А перед окном мужики деловито рубили дрова».

Что сказать? Некоторые польские ругательства Муковозчик знает. Знаком даже с творчеством Булата Окуджавы (это именно его стихи). А вот с политическими и экономическими прогнозами не получается. Сбываются у набившего оскомину Муковозчика они с точностью до наоборот. Ну, не замерзла Польша, не замерзла Европа, все действующие лица его «романа» остаются на своих постах, а об уровне комфорта жизни европейцев, как вы понимаете, нам остается только мечтать.

Надо ли говорить, что прогнозами «пальцем в небо» у нас отметились многие оплачиваемые пропагандисты?

Марат Марков на ОНТ еще недавно рассказывал, что из-за дефицита газа европейцы этой зимой не будут мыться. А **Иван Эйсмонт**, глава Белтелерадиокомпании, даже дальше пошел и «процитировал» по этому поводу главу МИД Германии Анналену Бербок.

«Знаменитая глава МИД Германии Бербок вот что заявила: “Уж лучше я буду пахнуть как бездомный, чем буду лить воду на мельницу Путина в душе”. Глава МИД Германии не моется в душе, я надеюсь, что она хотя бы не пахнет пока, обтирается», – рассказал Эйсмонт в эфире «Клуба редакторов». Хотя на самом деле, «*попахивала*» тут цитата. Потому что ничего такого глава внешнеполитического ведомства Германии не говорила. Это был фейк российской пропаганды.

Впрочем, к чему я цитирую всю эту чушь, которая, откровенно говоря, не стоит ничего, кроме высмеивания?

А к тому, что на основе подобного «*политического анализа и прогноза*» у нас строится государственная политика. Как результат – уже на самом верху власти беспокоятся о замерзающей Европе не как о явлении, придуманном в головах пропагандистов, а как о чем-то реальном. И в этом смысле миллионы просмотров сюжета с «рубкой дров», которыми похвалялся Игорь Тур, становятся, мягко говоря, очень сомнительным комплиментом. Потому что баба Маня, сидящая у телевизора, может быть внушаемой и доверчивой. Но не человек, являющийся одним из самых опытных политиков на территории СНГ…

Есть ощущение, что хвост начал вилять собакой. И уже пропаганда определяет политику, а не наоборот.

Но все-таки, почему мы всю осень слышали про грядущий энергетический кризис в Европе, холод в домах, отсутствии горячей воды? Да все просто. Процитируем того же Игоря Тура.

«Как бы ни выкручивали санкции на Западе, рано или поздно Берлин, Париж и Брюссель придут в точку, где их люди вынудят политиков покупать российские энергоресурсы или напрямую, или через посредников. Потому что холодные батареи горячие популистские сердца остужают очень быстро», – обещал он.

Но не сбывается! И батареи в Европе не холодные, и сердца не остыли. Подавляющее большинство граждан Евросоюза поддерживают дальнейшую поддержку Украины, которая мужественно сражается против российских агрессоров. Об этом, как сообщает издание Politico, свидетельствуют результаты последнего опроса «Евробарометра».

На вопрос, одобряют ли они позицию блока по поддержке Украины, 74 процента ответили «да», а треть сказали, что они «решительно» одобряют.

Почти столько же – 73 процента – сказали, что они согласны с финансовой, военной и гуманитарной помощью ЕС Украине, а также с санкциями против России.

Да, в разных странах ситуация разная. Поддержка Украины со стороны ЕС пользуется большей популярностью в скандинавских странах, Нидерландах, Ирландии и Португалии, где ее одобряют более 90 процентов населения. А вот в Греции, Словакии, Болгарии и на Кипре меньше половины граждан заявили, что одобряют действия ЕС в отношении Украины. Но на то она и демократия, чтобы мнения были разными.

В любом случае, если говорить о Евросоюзе, то консенсус по поводу отношения к тому, кто развязал войну, неоспорим. А вот белорусским властям следовало бы задуматься над тем, почему не сбываются их прогнозы. Ни по поводу скорой победы России в этой войне, ни по поводу того, что «*сытые европейцы не встанут с диванов и ничем не пожертвуют ради какой-то Украины*», ни по поводу того, что Европа замерзнет, а европейцы взбунтуются против своих правительств и вынудят отменить санкции.

Да и вообще, стоит задуматься над тем, почему мы, считая себя европейцами и даже центром Европы, объявили войну европейским ценностям? Правильно ли это? Ради кого? Ради чего?

Светлана КАЛИНКИНА.

ПАМЯЦЬ

«Не ўсе нашы лясы згарэлі, не ўсе пасечаны сады...»

Сабраць том выбраных твораў заўчасна памерлага Юркі Голуба прапанаваў мне яго даўні сябар Алесь Жук. "Збяры ты Юркавы кніжачкі, у тым ліку самвыдатаўскія, ён марыў пра добрае выбранае. І пра творцаў Гродзеншчыны ёсць у Юркі выдатныя артыкулы. Зрабі, Міхась".

І я зрабіў. Прыкладна год пайшоў на тое, каб падрыхтаваць да друку ладны том на 560 старонак пад назвай "Дыханне трыснягоў: паэзія, эсэ, артыкулы, абразкі, эпісталярый", які пабачыў свет летась, акурат да 75-годдзя Юркі Голуба.

Уклаўшы творчую спадчыну земляка і напісаўшы прадмову, я зразумеў, што кнізе не хапае пасляслоўя – сяброўскага, развітальнага. І звярнуўся да Алеся Аляксандравіча – напішыце. Усё ж у вас за спінай больш за паўстагоддзя сяброўства з Голубам, якое пачалося ў далёкім 1965-м, са студэнцкай лаўкі.

Жук пагадзіўся, але чамусьці не спяшаўся выканаць маю просьбу. Кніга ўжо вярсталася, угодкі набліжаліся, а абяцанага пасляслоўя не было.

Пісьменніцкая творчасць – справа асабістая, таемная, і падганяць, тым больш прымушаць Алеся Жука я не мог. Ведаў пра яго хваробы, бачыў, як цяжка яму даецца сядзенне за пісьмовым сталом. Падчас кожнай тэлефоннай размовы Алесь Аляксандравіч супакойваў мяне, маўляў, "слоўца пра Юрку" ўжо "зляпілася" ў ягонай галаве, застаецца толькі перанесці на паперу. Ды нешта ўсё не пераносілася.

Не дачакаўшыся, я набраўся нахабства, прыйшоў да Жука з дыктафонам і прапанаваў яму нагаварыць тое пасляслоўе. Алесь Аляксандравіч катэгарычна адмовіўся і патлумачыў, што ён – пісьменнік, а значыць павінен пісаць, а не дыктаваць. І паказаў старонку ўжо напісанага тэксту, нават прачытаў некалькі сказаў услых ("як табе пачатак?"). Захацеў нешта паправіць, і тут я пабачыў, з якімі намаганнямі Жуку даводзілася пісаць, скручаныя артрытам пальцы ледзь трымалі асадку. Сам працэс пісання прыносіў яму фізічныя пакуты, і маларазборлівы почырк выглядаў як трывожная кардыяграма (пісьменнік раней перанёс складаную аперацыю на сэрцы).

І ўсё ж слова пра сябра было напісана – праз нямогласць, праз боль. Свой пісьменніцкі і сяброўскі абавязак Алесь Жук выканаў.

З гэткім самым пераадоленнем нямогласці і болю пісалася і апошняя, пакуль нявыдадзеная кніга эсэ пра тых, з кім Жук сябраваў, з кім яго зводзілі жыццёвыя дарогі, – пра гісторыка Мікалая Улашчыка і паэтку Ларысу Геніюш, пра старэйшых і равеснікаў па літаратурным цэху Міхася Стральцова, Рыгора Семашкевіча, Яўгенію Янішчыц...

Пасля Юркі Голуба Алесь Жук намерваўся напісаць пра сябра і паплечніка Анатоля Кудраўца, чыю кнігу "За дальнім прычалам" лічыў узорам у жанры літаратурнага партрэта. Не паспеў. Відаць, таксама толькі ў галаве "зляпілася".

Згадаўся Кудравец, і ўспомнілася, як Алесь Жук аднойчы падараваў мне свой двухтомнік. Разгарнуўшы першы том, я са здзіўленнем пабачыў на тытуле аўтограф: "Анатолю Кудраўцу – з тым, што не ўсе нашы лясы згарэлі, не ўсе пасечаны сады. 6.07.1993. А. Жук". Падумалася, што Алесь Аляксандравіч проста памылкова зняў з паліцы не тыя тамы. Аказалася – якраз тыя. "Ты ж таксама прозу Кудраўца любіш, вазьмі, лішнім у тваёй бібліятэцы Толеў двухтомнік не будзе," – сказаў Жук. І расказаў, як яны з Кудраўцом сабраліся адзначыць выхад таго двухтомніка. Цэлы дзень адзначалі і наадзначаліся так, што Анатоль Паўлавіч у вясёлым самазабыцці адбыў дахаты, забыўшыся на падарунак...

Што ж, умелі сябры і за бяседным сталом нясумна пасядзець, і неслабую чарку ўзяць. Але ж і пісаць умелі!

Мала хто ведае, што Алесь Жук у маладосці пісаў і друкаваў вершы, наведваў на філфаку БДУ паэтычнае літаб'яднанне "Узлёт", якім кіраваў прафесар Алег Лойка. Неяк я запытаўся ў Алеся Аляксандравіча, ці не губляецца адчуванне рыфмы ў празаіка, які ў маладосці грашыў вершамі. Аўтар двух тамоў дабротнай прозы іранічна пасміхнуўся, зняў з паліцы сваю кнігу "На дазорнай сцяжыне" і сходу напісаў на тытуле вершаваны інскрыпт: "Самалёты маюць соплы, / зграя мае важака, / а бібліятэка Скоблы / мецьме поўны збор Жука!".

Рыфму і музыку верша ён адчуваў як мала хто з паэтаў, паэтычных твораў памятаў безліч, у размове любіў працытаваць радкі Стральцова, Пысіна, Гаўрусёва, Ахматавай, Буніна, Салаухіна... Пра Буніна Алесь Жук ведаў усё. Праўда, і ён не разумеў, як аўтар "Антонаўскіх яблыкаў" і "Чыстага панядзелка" ўсяго за пяць гадоў прашэйгаў Нобелеўскую прэмію і потым амаль галадаў, жывучы на скупыя ахвяраванні сяброў.

Свежавыдрукаваны том Юркі Голуба я адразу завёз Алесю Жуку – як ініцыятару выдання. Яму спадабалася рознажанравасць кнігі, для першачарговага чытання ён пазначыў закладкай дзённік паэта. І паабяцаў неяк паказаць *свае* дзённікі, выказаўшы клопат, ці знойдзецца каму падрыхтаваць іх да друку. Каб не напаткаў іх лёс дзённікаў Янкі Брыля, калі фактычна не выконваецца апошняя воля пісьменніка адносна іх публікацыі.

Прыкладна за тыдзень да сыходу Алесь Аляксандравіч пазваніў каля поўначы – мы з ім былі "совамі" і мелі дамову накont позніх званкоў. Пазваніў проста так, без пільнай патрэбы – "захацелася пачуць твой голас". Прызнаўся, што нядужыцца, але "нічога, Ніна дагледзе". Жонка Ніна Мікалаеўна сапраўды цярпліва і клапатліва даглядала яго.

Пагаварылі пра нядаўна ўсталяваны помнік на магіле Юркі Голуба. Жук сказаў, што добра было б выбіць на надмагільнай пліце радкі, якія гучаць як аўтаэпітафія: "На дзіва маладыя дні / у краі сонечным і росным. / І ты не думаеш ані, / што і памерці тут зайздросна". Згадалі і пра дзённікі, якія Алесь Аляксандравіч лічыў пасмяротным жанрам.

І вось – настала пасмерце. Хочацца спадзявацца, што сустрэнуцца з варштатам Скарыны і дзённікі Алеся Жука, і кніга мемуарных эсэ, дзе будзе і слова пра Юрку Голуба – апошні твор пісьменніка. А пакольки наклад кнігі "Дыханне трыснягоў" мізэрны (усяго 150 асобнікаў), то, думаецца, не лішнім будзе тое слова і на старонках "Народнай Волі".

Міхась СКОБЛА.

На фота: 1.Алесь Жук. Адзін з апошніх здымкаў. 2. Студэнты БДУ І. Станкевіч, А. Жук і Ю. Голуб. 1965 г. 3. Ю. Голуб і Р. Барадулін пасля сустрэчы з чытачамі. 1985 г.

А зорнае святло засталося...

Друкавацца Юрка Голуб пачаў рана, як і большасць з нас, хлопцаў-першакурснікаў, якіх на беларускім аддзяленні філфака БДУ быў з дзясятак. Выкладчыкі ведалі, што мы паступілі вучыцца на пісьменнікаў і адносіліся да нас з увагай і павагай. Голуб быў вядомы найбольш і ўжо друкаваўся даволі рэгулярна. З Юрам мы жылі ў студэнцкім інтэрнаце ў адным пакоі, на лекцыі хадзілі разам, сядалі побач звычайна на апошнім радзе, бо лекцый не канспектавалі, а пісалі свае першыя кнігі.

На занятки мы хадзілі праз Купалаўскі сквер, так мінчане называлі Цэнтральны сквер, пакуль у ім стаяў бюст Купалы. А перад скверам быў кіёск "Саюздруку", у якім мы рэгулярна куплялі газеты. А паколькі мы былі пакупнікі пастаянныя, то маглі набыць і тое, што не заўсёды ляжала на прылаўку. Гэта былі газета "Życie Warszawy" і сатырычны часопіс "Szpilki". У "Życie Warszawy" можна было прачытаць тое, чаго не было ў савецкіх газетах.

Наш сябар Рыгор Семашкевіч, які скрупулёзна збіраў усё новае, што з'яўлялася ў друку пра Ганну Ахматаву, знайшоў у гэтым выданні невядомыя яму факты. Ілюстраваны часопіс "Szpilki" з сатырычнай падсветкай асвятляў сацыялістычнае жыццё ў Польшчы, закранаў таксама тэмы эратычныя і сексуальныя, часам гэта рабілася дасціпна, а часам даволі бессаромна.

У тым скверы Юра прачытаў мне неяк верш пад назвай "Адчайнае пра мову", які нарадзіўся на хаду: "Твой голас ціхім не слыў, / светам даўно прызнаны. / А сціхнеш – пайду ў лясы, / як бацькі ішлі ў партызаны".

Мы абодва ведалі, што гэтага верша ніхто не надрукуе, ніякая цэнзура яго не прапусціць. Я думаў, што верш знік у забыцці гадоў, неяк пры сустрэчы нагадаў Юру пра яго. Ён усміхнуўся і сказаў, што верш надрукаваны ў зборнічку "Поруч з дажджом", ужо ў XXI стагоддзі.

У 1960-я гады рэпрэсаваныя ў часы сталіншчыны пісьменнікі былі рэабілітаваныя, але творы іхнія яшчэ не перавыдаваліся і былі практычна недаступныя для шырокага кола чытачоў. Дзякуючы Семашкевічу ці некаму іншаму з выкладчыкаў, мы з Юрам займелі чытацкія білеты ў навуковую залу Ленінкі (цяпер Нацыянальная бібліятэка). Там мы мелі доступ да бібліяграфіі і магчымасць заказваць патрэбную нам літаратуру. Перакусіўшы ў факультэцкім буфеце, мы, як на працу, хадзілі ў бібліятэку, пакуль не перачыталі ўсе падшыўкі "Полымя", "Маладняка", "Узвышша", цэлую гару забароненых раней кніг.

Я ўжо гаварыў пра дэмакратычнасць факультэцкіх выкладчыкаў, але роўных загадчыку кафедры беларускай літаратуры Міхасю Рыгоравічу Ларчанку не было. На лекцыях па старажытнай беларускай літаратуры ён прасвячаў студэнцкую аўдыторыю вершамі маскоўскіх паэтаў-шасцідзесятнікаў – Еўтушэнкі, Раждзественскага, Ахмадулінай, Салаухіна (дагэтуль помню яго "Ваўкоў"). Але найбольш чытаў вершы пра каханне – на радасць студэнтакам, і тады вочы яго свяціліся маладымі зялёнымі агеньчыкамі.

Таксама дэмакратычна прымаў Ларчанка залікі і экзамены. Неяк у дзень заліку Юру спатрэбілася па дарозе на факультэт аднесці пераклады вершаў Анатолю Вялюгіну. Той складаў зборнік вершаў Хаіма Мальцінскага, многія пераклады заказаў Семашкевічу і Голубу. У той час, як мы прыйшлі, у Вялюгіна гасцілі кіношнікі, для якіх ён паспяхова пісаў сцэнарыі дакументальных фільмаў. Ведома ж, мы былі далучаныя да застолля і ледзь паспелі на залік – ужо заўважна захмялелыя. На наша шчасце, Міхась Рыгоравіч папрасіў сабраць залікоўкі і пакласці яму на стол. Потым браў залікоўку, падымаў студэнта для адказу з месца і ставіў залік. Гэта і выратавала нас з Юрам, бо потым было б вельмі няёмка перад паважаным чалавекам.

Блізкім наша сяброўства з Юрам было да канца вучобы, а потым я пайшоў у войска, а Голуб стала атабарыўся ў Гродне. Працаваў у "Гродзенскай праўдзе", а потым доўгі час на абласным тэлебачанні. Быў я ў яго першай кватэры, двухпакаёўцы на ўскраіне, раён яшчэ працягваў забудоўвацца.

Праз акно з кухні была відаць пустка з абломкамі жалезабетонных пліт, іншае будаўнічае смецце. Заўважыўшы, што Юра глядзіць на мяне і чагосьці ўсміхаецца, я спытаўся – чаго?

"Вось так Васіль Быкаў сядзеў на тваім месцы і ўсміхаўся. Я таксама спытаўся – чаго?" – "Я, Юра, не здзіўлюся, калі з-за бетонных абломкаў пакажацца галава і бінокль у руцэ", – пажартаваў Быкаў. Ён тады ў Гродне перажываў не лепшыя часіны ў жыцці, таму і стараўся залішне не маячыць у горадзе.

Быў я і ў новай кватэры Голуба, ужо чатырохпакаёвай, на праспекце Будаўнікоў. Аднойчы, будучы ў Мінску, ён сказаў мне, што "бацькі горада" намервающца дапамагчы пісьменнікам з жыллём, і што не зашкодзіла б заслаць ім адпаведнае пісьмо ад Саюза пісьменнікаў. Мы зайшлі ў СП да Івана Чыгрынава. Той ахвотна адгукнуўся на просьбу, сказаў, што пісьмо сачыніць на найвышэйшым узроўні. Не ведаю, што найбольш спрацавала: найвышэйшы ўзровень пісьма, ці тое, што ўся Гродзеншчына добра ведала Голуба як тэлевядучага літаратурных перадач.

У мяне ёсць усе Голубавы кніжкі, я многа памятаю асобных вершаў, строф, радкоў, нават мыслю імі. Але ўсё напісанае паэтам я прачытаў толькі пасля таго, як яго не стала. Прачытаў і зразумеў, што ёсць паэзія Юркі Голуба, і сам ён сёння зусім па-іншаму бачыцца – як паэтычная постаць, а не аўтар паасобных вершаў. Ёсць цэлы паэтычны свет паэзіі Голуба. Ён валодаў сваім, толькі яму ўласцівым моўным ладам, на дзіва беларускім нават сваім унутраным гучаннем.

Талент Юркі Голуба мог рэалізавацца толькі ў беларускім нацыянальным асяроддзі, існаваць толькі ў ім. Гэту сутнасць паэзіі Голуба адразу адчулі прафесіяналы. Старэйшы і больш вопытны ў літаратуры Вячаслаў Адамчык, пішучы аўтограф на сваёй кнізе з серыі "Бібліятэка беларускай прозы", пачаў з галоўнага: "Нацыянальнаму паэту Юрку Голубу"... І – далей свае пажаданні.

Голуб тонка адчуваў слова, знаёмае і прывычнае ён мог так уставіць у сказ, што яно набывала новае адценне, высвечвалася новым падтэкстам. "Глянула, як яблычак дала. / Кажушку расшпіленаму – воля. / І румянец шуганаў здаля / Маладым у росквіце вуголлем".

У гэтай страфе нечаканае бачанне свету і чалавека, свабода ў валоданні словам, метафарычнасць, асацыятыўнасць – характэрнае ўжо сталаму Голубу. Часам метафарычнасць ланцуговая, асацыятыўнасць занадта вольная. Я, асвойваючы яго вобразныя роскіды, бывала жартаваў: "Юра, а ты часам сам не заблытваешся ў сваіх асацыяцыях і метафарах?". Ён аджартоўваўся: "Каму дадзена, той разбярэцца, каму – не, то і не трэба".

Або вось такія два радкі: "За дымкамі і вербам цяплей / На халоднай дарозе планеты". Гэта яшчэ і адказ на пытанне, адкуль пачынаецца Радзіма – ад гэтых самых вербаў у канцы вёскі.

Не абмінаў паэт і жыццёвай надзённасці, нават публіцыстычнасці: "Гэты – сэрцам не высах / у людзях, сіняве. / Той жа – горлам у высях, / а сумленне ў хляве".

Гэта пра мяшчанства. А я і не думаў, што Юрка Голуб – мой саюзнік у ненавісці да мяшчанства, пасеянай у душы яшчэ Чэхавым.

У беларускай пасляваеннай паэзіі па нацыянальнай сутнасці таленту, па адметнасці ладу пісьма, па непаўторнасці мастацкіх прыёмаў, па асацыятыўнасці, метафарычнасці і ўменні валодаць моваю відавочна вырысоўваюцца дзве постаці – Рыгор Барадулін і Юрка Голуб. Іхняя паэзія пазнавальная з першага позірку.

Мне грэе душу веданне, што творчасць Юркі Голуба ўпарадкавана і пакінута нашчадкам – у выглядзе кнігі "Дыханне трыснягоў". Нездарма ж, дружа Юра, калісьці зашчымела табе беларускае слова. І ты змог распарадзіцца ім і сказаць як выдыхнуць: "А сягоння так прасторна ў свеце, / Як на дзень сяўбы ці кірмаша, / Што насеннем, кінутым на вецер, / Адляцела ў свет мая душа".

Душа адляцела, а зорнае святло яе навечна засталося над нашым прасторам асвятляць яго і саграваць.

Алесь ЖУК.

ЗНАЕТЕ ЛИ ВЫ...

Кому, кроме айтишников, в Беларуси платить самые высокие зарплаты?

Дальнобойщики остались в топе высокооплачиваемых вакансий, несмотря на санкции. Кому еще предлагают по несколько тысяч долларов в месяц?

Thinktanks.by проанализировал 50 самых высокооплачиваемых предложений, которые были опубликованы в ноябре минувшего года на нескольких популярных белорусских джоб-бордах. Анализ показал, что большую долю в зарплатном топе, кроме очевидных айтишников, занимают также вакансии для дальнобойщиков.

На сайте Rabota.by из топ-50 на водителей-международников приходилось 10 вакансий. А на сайте Praca.by – 20. Им предлагаются зарплаты от 1,4 до 2,5 тысяч долларов в месяц.

Оказывается, несмотря на сложные отношения с соседними странами и проблемы с логистикой, белорусские компании все равно активно ищут водителей-дальнобойщиков и готовы предлагать им высокие зарплаты.

Также достаточно много высокооплачиваемых вакансий для обычных водителей: 6 предложений в топе на Rabota.by и 3 – на Praca.by.

Кому нужны топ-менеджеры?

Кроме айтишников и водителей, рассчитывать на высокие зарплаты в Беларуси может высший менеджмент. Для него большинство вакансий размещено, как ни странно, в базе Государственной службы занятости.

В топ-50 самых дорогих вакансий в данной базе насчитывается целых 8 позиций от компании «Бел Хуавэй Технолоджис», которая в Беларуси занимается ремонтом и техобслуживанием модемов и другого оборудования HUAWEI. Данная компания искала директора с зарплатой в 12–15 тысяч рублей, а также специалиста по продажам, менеджера, инженера, маркетолога и других специалистов с обещанием довольно высоких зарплат (5–9,5 тысяч рублей).

Еще одна китайская компания – «Хуа Синь строительная компания», которая ведет строительство в «Великом камне», искала в ноябре заместителя директора на 8 тысяч рублей.

Также в базе Минтруда числилась вакансия для главы представительства компании «ЛГ Электроникс РУС» (российский производитель бытовой техники LG Electronics). Ему предлагается зарплата в 10–20 тысяч рублей.

Начальников подразделений с зарплатами от 5 до 11 тысяч рублей ищут себе такие компании, как Turkish Airlines, «Газпром трансгаз Беларусь», «УК Содружество-Бел», «Водород».

В зарплатных топах также оказались две позиции для врачей с планкой от 3,5 тысяч рублей: «Лодэ» искал аллерголога-иммунолога, а «Ленали» – стоматолога-терапевта.

Также имелось несколько высокооплачиваемых предложений для агентов недвижимости и менеджеров курсов английского языка.

Рабочие тоже в топе

В топ высокооплачиваемых предложений также попадают рабочие специальности. Например, фасадчику предлагает 3,5–4 тысяч рублей компания промышленного сервиса «Синтел». А Stockroom logistics ищет комплектовщика заказов на склад «Яндекс Маркет» на 2,9–5,9 тысяч рублей.

По 3 тысячи рублей предлагают:
– каменщику («Партнёр Строй ЮС»),
– трактористу («РОДАНАГРО»),
– обвальщику мяса (Борисовский мясокомбинат № 1).

В целом, по данным Министерства труда, в ноябре наиболее востребованными специальностями были водитель, врач, уборщик, медсестра и продавец. А по информации Белстата, за десять месяцев текущего года наем увеличился лишь в таких отраслях, как производство электрооборудования и аппаратуры. В остальных сферах число принятых на работу падало, сильнее всего – в строительстве, торговле, транспортной и логистической деятельности.

Стефания МАЛЮТА.

ДА ВЕДАМА

У Беларусі ўвялі новы спосаб разблакіроўкі карткі пасля няправільнага ўводу ПІН-кода

Зараз, каб разблакаваць банкаўскую картку пасля ўводу няслушнага PIN-кода, не абавязкова тэлефанаваць у банк. Дастаткова пазваніць па адзіным нумары, і карту аўтаматычна разблакуюць.

Як паведамляе Банкаўскі працэсінгавы цэнтр, аўтаматызаваная сістэма называецца Interactive Voice Response (IVR).

Цяпер, каб разблакаваць картку пасля няправільнага PIN-кода, дастаткова патэлефанаваць па тэлефоне +375 (17)299-25-25 з нумара мабільнага тэлефона, які быў указаны трымальнікам карткі ў анкеце банка пры афармленні банкаўскай аплатнай карткі і ўвесці апошнія 4 лічбы нумара карткі.

Пасля гэтага павінна адбыцца аўтэнтыфікацыя ўладальніка карткі па нумары мабільнага. Калі яна не адбудзецца – напрыклад, няправільна ўведзены чатыры апошнія лічбы нумара карткі, альбо калі тэрмін дзеяння карткі скончыўся ці картка знаходзіцца ў «гарачым» стоп-спісе, то IVR злучыць вас са спецыялістам Службы сэрвісу кліентаў.

Ганна ГАРДЫНЕЦ.

ЗДАРЭННЕ

Напад на касцёл у Магілёве

У ноч з 19 на 20 студзеня невядомымі былі разбітыя шыбы ў вокнах кафедральнага касцёла Найсвяцейшай Панны Марыі і святога Станіслава ў Магілёве – адной з найбольш гістарычна важных каталіцкіх святынь у Беларусі.

Былі пашкоджаныя вокны прэзбітэрыя, таксама разбітыя наскрозь шыбы капліцы Маці Божай Бялыніцкай і святога Антонія Падуанскага, у тым ліку пашкоджаныя вокны памяшканняў, дзе адбываюцца сустрэчы Легіёна Марыі і групы ананімных алкаголікаў. Таксама разбітыя вокны падвальных памяшканняў пад капліцай Маці Божай Бялыніцкай.

Як паведамляе сайт беларускіх католікаў, парафія звярнулася з адпаведнай заявай у РАУС Ленінскага раёна горада Магілёва для расследавання акту вандалізму і прыцягнення да адказнасці зламыснікаў, якія яго ўчынілі.

Нагадаем, раней неафіцыйна паведамлялася, што перад пажарам у Чырвоным касцёле ў Мінску, пасля якога храм зачынілі, невядомыя таксама разбілі вокны. Аб ходзе расследавання пакуль нічога не вядома.

Алег СНОЎ.

НЕСТАНДАРТ

«Не царкоўная традыцыя»

19 студзеня па ўсёй Беларусі святары асвячалі месца для купанняў на Вадохрышча. А вось у Брэсце такога не было. Чаму?

Мясцовая праваслаўная епархія адмовілася ад асвячэння купеляў, паколькі традыцыя мае толькі ўскоснае дачыненне да духоўнага жыцця

Брэсцкая епархія БПЦ – адна з нямногіх у Праваслаўнай царкве, якая перастала падтрымліваць расійскую традыцыю «вадохрышчанскіх купанняў». Таму ў Брэсце 18 і 19 студзеня, калі праваслаўныя адзначалі свята Вадохрышча, адмовіліся арганізоўваць і асвячаць купелі для акунання. Пра гэта ў сваім тэлеграм-канале паведаміў старшыня гарвыканкама **Аляксандр Рагачук.**

«Улічваем пры гэтым пазіцыю і Беларускай праваслаўнай царквы аб тым, што дадзены абрад мае вельмі ўскоснае дачыненне да духоўнага жыцця», – патлумачыў ён.

Каб адзначыць свята, брэстчан запрасілі на літургію ў храмы.

Нагадаем, што ўпершыню ад практыкі асвячэння купеляў для «вадохрышчанскіх купанняў» у Брэсце адмовіліся ў 2019 годзе. Тады ў мясцовай епархіі пракаментавалі гэта рашэнне тым, што *"для многіх людзей традыцыйнае акунанне ў палонку на Вадохрышча – толькі зімовая забава і праверка ўласнай загартаванасці".*

У царкве падкрэсліваюць, што традыцыя не з'яўляецца царкоўным абрадам і не прадпісваецца царкоўным статутам. Прыдумалі яе не багасловы, а простыя людзі, якія здзяйсняюць гэты абрад выключна па ўласнай ініцыятыве. Пры гэтым распаўсюджанае ўяўленне аб ачышчэнні ад грахоў з дапамогай трохразовага апускання ў асвечаную палонку з'яўляецца памылковым. На самай справе Гасподзь даруе грахі толькі падчас споведзі.

Алена НОВІКАВА.

ЧУЛІ?

Будуць ведаць, як завышаць цэны...

У Камітэце дзяржкантролю распавялі аб выніках праверак беларускіх крамаў на парушэнне цэнавага заканадаўства. У 2022 годзе КДК выявіў завышэнне коштаў у кожным пятым з больш чым трох тысяч правераных гандлёвых аб'ектаў.

Па словах дзяржаўнага інспектара сектара кантролю за цэнамі на спажывецкія тавары КДК **Вольгі Праваторавай**, у крамах таксама выяўляліся парушэнні санітарных нормаў і правілаў гандлю.

«Да дысцыплінарнай адміністрацыйнай адказнасці прыцягнуты 812 чалавек. Акрамя таго, за грубыя парушэнні заканадаўства прыпынялася дзейнасць 35 гандлёвых аб'ектаў», – распавяла яна.

За завышэнне коштаў у Беларусі прыцягваюць не толькі да адміністрацыйнай, але і да крымінальнай адказнасці. І як кожная кампанія, ініцыяваная зверху, без перагібаў не абыходзіцца. Так, днямі "Лідская газета" паведаміла пра судовы працэс над загадчыцай аднаго з магазінаў.

З-за таго, што не змянілі цэннікі на каўбасу, пакупнікоў аблічылі на суму не менш чым 9 рублёў 35 капеек. А па іншых каўбасных вырабах розніца склала 10 рублёў 77 капеек. Пагадзіцеся, смешныя сумы. Але была ўзбуджаная крымінальная справа. Дзеянні загадчыцы кваліфікаваныя судом па ч.2 арт.426 Крымінальнага кодэксу як наўмыснае здзяйсненне службовай асобай дзеянняў, якія выходзяць за межы правоў і паўнамоцтваў, прадастаўленых па службе, што пацягнула прычыненне істотнай шкоды дзяржаўным і грамадскім інтарэсам (перавышэнне ўлады або службовых паўнамоцтваў), здзейсненае з карыслівай зацікаўленасці.

У выніку жанчыне прызначылі два гады, без штрафу, з пазбаўленнем права займаць пасады, звязаныя з выкананнем арганізацыйна-распарадчых і адміністрацыйна-гаспадарчых абавязкаў, тэрмінам на тры гады. Аднак выкананне асноўнага пакарання адтэрмінавана на адзін год.

Аліна ГЛІНСКАЯ.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Як паставіш другое кляймо, дык палепшыцца мяса само

На прыватным агракамбінаце ў Нясвіжы затрыманы заатэхнік, які на тушы жывёл ставіў іншае кляймо, і другая катэгорыя мяса ператваралася ў першую, прадукцыя ішла ў продаж па большай цане.

Вядома гэта ўсім калгасам,
Дый сам засведчыць я гатоў:
Каб пахваліцца добрым мясам,
Сагнаць патрэбна сем патоў.
І мяса кепскае, вядома,
Калі няўдалыя кармы.
Парою ў ход ідзе й салома
Падчас галоднае зімы.
Дый летам ёсць бяда такая,
Калі лянуецца пастух
І лепшай пашы не шукае.
Ну, словам, трэба шмат патуг,
Каб мяса самай лепшай "пробы"
Было ў народа на стале,
Усім прыйшлося даспадобы,
І елі ўсмак яго.
Але
Імкнуцца гэткія патугі
Рабіць не ўсе і не заўжды –
Ні дабрахоць і ні з-пад пугі.
Быў заатэхнік малады,
Што родам, мусібыць, не з вёскі,
З такой кагорты акурат
І выбраў шлях, як кажуць, коўзкі.
Ягоны агракамбінат,
Што на забой расціў гаяду
І гадаваў даўно свіней,
Сярод астатніх плёўся ззаду,
Сваю прадукцыю танней
Заўсёды аддаваў у крамы.
Што вельмі нізкая цана,
Гатунак мяса горшы самы –
І заатэхніка віна.
Ён хваляваўся, што з работы
Дырэктар, можа быць, турне.
Варочаць гной няма ахвоты…
"За мяса ён аддзячыць мне,
Як узрасце цана "да неба".
Яно палепшыцца само!"
І для таго патуг не трэба,
Калі ў кішэні ёсць кляймо.
І мяса ўсё гатункам першым
Вазілі да народных мас.
Бадай, на гэтым мы завершым
Пра заатэхніка расказ:
Яго, гавораць, затрымалі,
І карай будзе не рубель…

* * *

З жыццём у якасці маралі
Хачу правесці паралель.
На жаль, не першага гатунку
Цяпер і нашае жыццё.
Усіх нас "выцягнулі ў струнку",
Законы колюць, як асцё.
Лёс на людзей бяду абрушыў,
І ёй мы рады не дамо.
Калі ўжо Бог на нашы душы
Паставіць лепшае кляймо?

Нюх на гарэлку

– Як ні прыйду – ты п'еш заўжды,
Твой стол ніколі не пусты.
– Я не прапойца, дружа, ды
Саджуся піць – прыходзіш ты…

Каго мучыць сумленне?

Падказку дам для маладых,
Бо маюць вопыт небагаты:
Часцей сумленне мучыць тых,
Хто насамрэч не вінаваты…

Жаданне і мара

Мяне нядаўна думка напаткала
Часінай шарай:
Жаданне, на якое грошай мала,
Здаецца марай…

Жонка ці машына?

Калі дзверцы для жонкі мужчына
Адчыніў, каб не ляснула звонка,
Дык ці новая ў мужа машына,
Ці з'явілася новая жонка…

Наймудрэйшая расліна

Здзівіць нікога не павінна
Такая ісціна зямная:
Хрэн – наймудрэйшая расліна,
Бо ён усё на свеце знае…

НОВОСТИ ГЕРМАНИИ

Шольц: Россия должна проиграть

Чтобы боевые действия в Украине завершились, Россия должна потерпеть военное поражение, заявил канцлер Германии **Олаф Шольц**.

Политик пояснил, что именно для этого страны НАТО поставляют ВСУ вооружение, однако не стал прямо отвечать на вопрос о перспективах передачи ВСУ танков Leopard 2.

«Россия должна проиграть, чтобы война закончилась, поэтому мы поставляем Украине вооружение в тесной коммуникации с нашими партнерами», – рассказал господин Шольц в ходе выступления на Всемирном экономическом форуме в Давосе.

На вопрос о поставках Leopard 2 Олаф Шольц выразил обеспокоенность относительно вероятной эскалации событий в Украине и сказал, что Германия *«ничего не делает единолично»*.

Германия обладает исключительным правом на поставку танков Leopard 2 в Украину как страна-производитель – без санкции федерального правительства отправить ВСУ танки не может ни одно государство с имеющимися в арсенале Leopard. Олаф Шольц отказался выносить на *«публичное обсуждение»* вопрос передачи танков.

С российской «газовой иглы» можно соскочить

Германия полностью перестала зависеть от импорта энергоресурсов из России, заявил в интервью британской медиакомпании BBC, министр финансов ФРГ **Кристиан Линднер**.

По его словам, Германия полностью диверсифицировала свою энергетическую инфраструктуру и нашла новые источники энергии после вторжения России в Украину. *«Да, конечно, Германия по-прежнему зависит от импорта энергоносителей, но сегодня уже не от импорта из России, а от мировых рынков»*, – подчеркнул Линднер.

Власти ФРГ в рамках диверсификации энергетической инфраструктуры возобновили работу угольных электростанций, отложили планы закрытия трех оставшихся в стране АЭС, нарастили импорт газа не из России и создали дополнительные хранилища для топлива, импортируемого из Норвегии, США и других стран.

Выступая на Всемирном экономическом форуме в Давосе, Линднер особо подчеркнул строительство в рекордные сроки терминала для приема сжиженного газа. *«Это лишь один пример огромных изменений в политике Германии»*, – сказал министр.

«Мы поняли, что должны повысить нашу конкурентоспособность после эпохи канцлера Меркель. Та эпоха была сосредоточена на сильных сторонах прошлого, а сейчас мы развиваем сильные стороны будущего», – заявил Кристиан Линднер.

До начала российского вторжения Германия получала из России 55 процентов необходимого ей природного газа, половину каменного угля и 35 процентов сырой нефти.

Зафиксирована рекордная численность населения

По оценке Федерального статистического ведомства, в Германии в конце 2022 года проживали не менее 84,3 миллиона человек – на 1,1 миллиона больше, чем годом ранее.

«Это означает, что в нашей стране проживает так много людей, как никогда ранее», - отмечается в заявлении ведомства. Причиной резкого роста населения является новый рекордный показатель так называемой чистой иммиграции – баланс показателей прибывших и покинувших страну. По предварительным оценкам ведомства, в Германию в прошлом году прибыло на 1,42-1,45 миллиона больше людей, чем уехали жить за границу. Это в четыре раза больше, чем годом ранее (показатель 2021 года - 329 163 человека) и максимальный показатель с начала ведения данной статистики в 1950 году, отмечается в сообщении.

Ведомство также указало, что наряду с иммиграцией из Украины в Германии значительно возросла миграция из ряда других стран.

В целом за три десятилетия после воссоединения Германии население страны увеличивалось (за исключением 1998 года и периода с 2003 по 2010 годы). При этом рост населения основывался только на преобладании иммиграции над эмиграцией. Без учета чистой иммиграции население Германии сокращалось бы еще с 1972 года, поскольку с этого момента в стране каждый год умирало больше людей, чем рождалось.

По оценкам статистического ведомства, в 2022 году в ФРГ родилось 735-745 тысяч человек (на 7 процентов меньше, чем в 2021 году), умерли около 1,06 миллиона человек (на 4 процента больше, чем в 2021 году).

Bavarian Airlines составит конкуренцию Lufthansa

В конце 2023 года новая немецкая авиакомпания хочет покорить небо: Bavarian Airlines планирует летать из Мюнхена в пункты назначения в Германии и Европе на двенадцати самолетах.

Сервис на борту, пространство для ног, большие кресла: авиакомпания делает упор на комфорт. Прежде всего, она хочет набрать очки у деловых путешественников благодаря своему бизнес–классу и конкурировать с Lufthansa на внутренних и внутриевропейских рейсах.

На сайте компании в настоящее время можно выбирать между такими направлениями, как Берлин, Лондон, Амстердам и Вена. Однако продажа билетов еще не началась. По данным сайта airliners.de, запуск должен состояться весной этого года.

Аэропортом базирования новой авиакомпании станет Мюнхен.

В конце года первые самолеты Bavarian Airlines должны подняться в небо, как сообщил основатель компании Адем Карагёз сайту airliners.de. Уже подана заявка на получение соответствующего сертификата эксплуатанта воздушного судна. Согласно записи на сайте, сама молодая компания находится в процессе становления. В настоящее время она все еще ищет пилотов, бортпроводников и наземный персонал.

ЧУЛІ?

Нурсултан Назарбаеў перанёс аперацыю на сэрцы

Прэс-сакратар першага прэзідэнта Казахстана Нурсултана Назарбаева Айдас Укібай паведаміў, што былы лідар рэспублікі перанёс аперацыю на сэрцы.

Прэс-сакратар палітыка адзначыў, што аперацыя прайшла паспяхова, пагрозы жыццю ў дадзены момант няма.

"Цяпер ён знаходзіцца пад наглядам. Аперацыя праходзіла ў Нацыянальным навуковым кардыяхірургічным цэнтры пад кіраўніцтвам вядомага кардыяхірурга Юрыя Пя", – паведаміў Укібай.

82-гадовы Назарбаеў узначальваў Казахстан каля 30 гадоў. У сакавіку 2019 года ён сышоў з пасады прэзідэнта, а апошнім часам быў пазбаўлены ўсіх тытулаў як лідар нацыі.

Ганна ГАРДЫНЕЦ.

ТАМ, У НИХ

Экс-президент Туркменистана предложил изменить Конституцию

Председатель Халк Маслахаты (Народный совет, верхняя палата парламента Туркменистана) **Гурбангулы Бердымухамедов** предложил изменить Конституцию республики и вернуть однопалатный парламент Меджлис. А Халк Маслахаты преобразовать в высший представительный орган, которым он являлся до предыдущего изменения Конституции в 2020 году.

Об этом сообщает издание «Туркменистан: золотой век».

Свою инициативу Аркадаг (так в Туркменистане называют Бердымухамедова-старшего) объяснил *«необходимостью совершенствовать законодательный орган на основе реальных запросов времени»*. Для внесения изменений в Конституцию будет создана соответствующая комиссия.

По задумке Бердымухамедова-старшего, в состав Халк Маслахаты войдут председатель нынешнего Халк Маслахаты (он сам), президент страны (его сын Сердар Бердымухамедов), председатель и депутаты Меджлиса, председатель Верховного суда, секретарь Совета безопасности, члены Кабмина, омбудсмен, генеральный прокурор, руководители региональных единиц, представители общественности. То есть это будет нечто похожее на наше Всебелорусское народное собрание.

По завершении спича Бердымухамедова было позволено высказаться остальным участникам заседания. Все выступавшие члены парламента идею Аркадага «полностью поддержали».

Показательно, что чуть более двух лет назад депутаты Халк Маслахаты одобрили зеркально противоположные изменения в Конституцию страны. И тоже единодушно.

В случае принятия предложенных изменений в конституции Туркменистана они станут уже десятыми по счету. После принятия в 1992 году основной закон страны менялся в 2020, 2016, 2008, 2006, 2003, 1999 и 1995 годах.

Анна ГОРДЫНЕЦ.

КСТАТИ

Шорты, бикини и золотые коронки: что нельзя носить в Туркменистане

В попытках зарегулировать все, что надо и не надо, Туркменистан переплюнул Беларусь.

Туркменистан – одна из самых закрытых и несвободных стран мира, введенные здесь ограничения касаются не только прав и свобод граждан, но и их одежды.

В Туркменистане более 20 лет действует строгий дресс-код для госслужащих, но в последние годы правила стали распространяться и на обычных граждан.

В сентябре прошлого года появились сообщения, что полицейские Ашхабада начали останавливать людей в шортах и делать им замечания. Силовики никак не обосновывали свои действия, говоря только, что «на улице в таком виде находиться не положено». Одетых в шорты людей не пускали в банки и даже грозились оштрафовать.

Особенно жестко контролируются так называемые «протокольные» улицы туркменской столицы. «Протокольными» называют улицы, по которым передвигается кортеж президента: окна жителей домов на этих улицах заклеены черной пленкой, их нельзя открывать, ставить на них москитные сетки, а на балконах запрещено сушить белье.

Негласные правила дресс-кода ввели еще во времена правления первого президента Сапармурата Ниязова: женщины должны были носить традиционную одежду и отказаться от макияжа, а мужчин обязали сбривать бороду и стричь длинные волосы. С 2003 года под запрет попали и золотые зубы. Ниязов в этой связи продекларировал: «Я горжусь, что у меня все зубы белые. В Туркменистане мода на золотые коронки существовала, когда мы жили плохо. Настало время отказаться от пережитков прошлого». Так и произошло: всех студентов вузов Туркменистана отправили в стоматологические клиники, где им сняли золотые коронки.

Среди самых нелепых указов Ниязова было решение о переименовании названия месяцев и недель: январь переименовали в честь самого Ниязова, апрель в честь его матери, сентябрь в честь его книги и так далее.

Многотомный труд Ниязова «Рухнама» играл большую роль в жизни туркменистанцев – он был включен в учебную программу школ и университетов как отдельный предмет. Знание содержания книги было необходимо для профессиональной аттестации во всех организациях страны – во всех учреждениях должны были оборудоваться специальные комнаты, посвященные книге. Как заверял сам Ниязов, тот, кто трижды прочтет «Рухнаму», познает «все законы природы и человеческие ценности, а после смерти попадет в рай».

Кроме того, Ниязов отменил пенсии, сказав, что пожилых родителей обязаны содержать их дети, а бездетные могут отправиться в дома престарелых, закрыл Академию наук, запретил балет, оперу и цирк.

В декабре 2006 года Ниязов умер. На смену ему пришел Гурбангулы Бердымухамедов – стоматолог по специальности, который изначально говорил, что не пойдет по стопам предыдущего президента, но это оказалось лишь частью пиар-кампании.

В результате в 2010 году правила ношения одежды даже ужесточились. Требование носить национальные костюмы распространилось на преподавательниц, учителей, госслужащих и ведущих телеканалов. С 2013 года студенток обязали надевать на праздничные мероприятия красное платье и платок, а разведенных и замужних женщин собирать волосы.

К 2018 году требование на ношение длинного платья, закрывающего и не облегающего руки и ноги, распространилось на всех жительниц Ашхабада. Полицейские останавливали туркменистанок с окрашенными волосами, бровями и ногтями и штрафовали за «нарушение общественного порядка». Если домохозяйки могли отделаться предупреждением, то сотрудницам госорганов грозил штраф и увольнение.

В это же время таможня Туркменистана перестала пропускать через границу светлые краски для волос и средства для мелирования и обесцвечивания. Запрет на ввоз коснулся и материалов для наращивания ресниц и ногтей, а с прилавков магазинов потребовали убрать запрещенную продукцию.

В некоторых вузах преподавательниц обязали помимо национального платья «старинного прямого кроя» носить под ним национальные туркменские штаны – балаки. Требования к мужчинам ограничивалось темными штанами и белой рубашкой с галстуком.

В последующие годы под негласный запрет попали женские купальники бикини и шорты – на рынках Туркменистана их перестали продавать.

Народная Воля http://www.nv-online.info 24 СТУДЗЕНЯ 2023 г.

НАРОДНЫ

Народны каляндар — гэта сістэма памятных дзён-хранонімаў (свят, ігрышчаў, абрадавых звычаяў, прысвяткаў, працоўных дзён), якія адлюстроўваюць прыродна-храналагічныя веды беларусаў і зафіксаваны ў вуснай традыцыйнай творчасці. Асобныя старадаўнія прыкметы надвор'я, якія звязаны з пэўнымі датамі календара, цяпер ужо страцілі сваю актуальнасць. Святкаванні і даўняя абраднасць засталіся толькі ў гістарычнай памяці, а іншыя — у актыўным сучасным бытаванні. Сістэматызаваны беларускі народны каляндар разам з велікодна-валачобнымі песнямі, якія ў строгай храналагічнай паслядоўнасці апісваюць традыцыйныя прысвяткі і святы, у тым ліку тыя, што закансерваваліся ў непараўнальных паэтычных узорах як Навагоддзі/Навалецці, з'яўляецца нашым шэдэўрам і фенаменальнай з'явай сусветнай нематэрыяльнай культуры. Акрамя таго, валачобныя песні, што выконваліся на Вялікдзень, тагачасны Новы год/лета, уяўляюць сабой паэтычны каляндар, падобнага якому няма сярод традыцый народаў зямлі. У народным календары на 2023 год прадстаўлены асноўныя святы і прысвяткі з кароткімі тлумачэннямі, прыкметамі, прымаўкамі, урыўкамі з валачобных песень і г. д. Дні, якія адзначаюць беларусы-католікі, выдзелены курсівам. Зорачкай /*/ пазначаны святы «рухомай» царкоўнай пасхаліі, што не маюць сталага месца ў годзе. У наступным, 2024-м, годзе па каталіцкай пасхаліі Вялікдзень (Пасха) 31 сакавіка і па праваслаўнай — 5 мая. Умоўныя абазначэнні: п — панядзелак, а — аўторак, с — серада, ч — чацвер, пт — пятніца, сб — субота, н — нядзеля. Асобныя астранамічныя звесткі, што падаюцца, адносяцца да Мінска. Больш падрабязна пра значэнне хранонімаў календара можна прачытаць у кнігах Алеся Лозкі «Беларускі народны каляндар» (Мінск, 1993, 2002) і інш.

СТУДЗЕНЬ

1. н. Новы год. ВКЛ перайшло на студзеньскі стыль у 1550 г., Расія — у 1700 г.

6. пт. Першая, Посная куцця. Перадкалядная вячэра. Які дзень, такі і год. ***Багаз'яўленне, Тры Каралі.*** Католікі праводзілі маскіраваны абрад «Тры каралі», або «Гэроды».

7. сб. Раство Хрыстова. Пачатак **Каляд.** «Ой, Калядачкі, бліны-ладачкі...». Калядавалі. Насілі «звязду». Паказвалі батлейку, праводзілі ігрышчы («вадзілі казу», «жанілі Цярэшку», «пяклі ката», гулялі ў «Яшчура» і інш.).

9. п. Сцяпан. Даўней дзень найму слуг, батракоў на год. «На святога Сцяпана вышэй слуга за пана».

13. пт. Шчодрая куцця. Пачатак **Шчодрага тыдня.** «Мароз, хадзі куццю есці».

14. сб. Васілле. Новы год па праваслаўным календары. «Сею, сею пасяваю, з Новым годам вас вітаю».

18. с. Трэцяя, Галодная, Вадапосная куцця. Апошнія дні Каляд. «Каляда ад'язджае».

19. ч. Вадохрышча (Кшчэнне). «Святое Кшчэнне ваду ксціла.., свет ачысціла і ваду наверх пусціла», «На Вадохрышча завіруха — на Вялікдзень таксама».

20. пт. Прывадохрышча — заканчэнне Каляд. Пачатак **Малой вясельніцы** (да посту).

24. а. *Аксіння.* «Аксіння дарогу перамяце, а корм падмяце». Фядос. «На Фядоса цёпла».

25. с. *Павел.* «Вее вецер — будзе вайна». **Таццяна.** Свята студэнтаў.

31. а. Апанас, Гусінае свята. Свята свойскай жывёлы. «Хавай нос у апанасаўскі мароз».

ЛЮТЫ

1. с. *Ігнат.* «На Святога Ігната зіма багата».

2. ч. *Грамніцы, Стрэчанне.* «Калі на Грамніцы нап'ецца певень вадзіцы, то на Юр'я наесца вол травіцы», «Грамніца — хлебу палавіца».

5. н. *Агата.* Каровіна свята. «Хлеб і соль святой Агаты не пусціць бяды да хаты».

6. п. *Дарота.* «Па Дароце высахнуць хусты на плоце». **Паўзіміца Аксіння.** «На Аксінні мяце», «Які дзень на Аксінню, такая будзе і вясна».

11. сб. Ігнат. «Ігнат Грамніцам рад».

12. н. Стрэчаньскія Дзяды.

13. п. Пачатак ***Памінальнага, Дзедавага тыдня.***

14. а. *Валянцін.* Свята закаханых. **Трыфан.** «На Трыфана зорна — вясна позняя».

15. с. Грамніцы, Стрэчанне. «Зіма з летам сустракалася, пра здароўейка пыталася». «На Грамніцы палавіна зіміцы».

17. пт. *Дзедава пятніца.

18. сб. Агата. Каровіна свята. ***Памінальніца.** Канец Памінальнага тыдня. Калі «вея» ў нядзелю, то авёс трэба сеяць на 9-м тыдні, калі ў панядзелак — то на 8-м, калі ў сераду ці чацвер — то пакідалі «дзесяцінкі дзве».

20. п. *Рабы тыдзень, Вясельніца, Развітальны, Сырапусны, Масленічны тыдзень. Тыдзень перад Масленіцай. Які добры дзень на Масленым тыдні, у той дзень ад Ілы сеялі лён. Дзяўчаты вешалі «калодкі» нежанатым хлопцам. ***Дзень сустрэчы** на Масленым тыдні.

21. а. *Залвіцыны вячоркі.

22. с. *Серада Папяльцовая* (пач. Вялікага посту ў католікаў, да 08.04). ***Лысая серада.** На ўзгорках з'яўляюцца «пратaліны-залысіны».

23. ч. *Блакітны чацвер. Тумановы дзень. ***Крывы, Тлусты чацвер, Валосы, Валосся.** Свята жывёлы. «На Валосага бліны пяклі ці аладкі, каб былі валы гладкі».

24. пт. *Мацей.* «На Мацея дарога пацее», «На Мацея адліга — будзе мароз». Уласce, Аўлас. Свята жывёлы. «Аўлас на сыры лас», «Ты, Улас, Улас. Ты наймiся у нас скату пасціцьбу».***Цешчыны вечары.**

25. сб. *Масленыя Дзяды (Бабы). «Дзяды не зналі бяды, а нашы ўнукі зазналі мукі».

26. н. *Масленіца. «Масленіца ў «вятху» (пасля поўні) — дзяржы пшаніцу ў мяху, сей пшаніцу на ўсю руку». ***Развітальны, або Дараваны дзень. *Гуканне вясны.** «Благаславі, Божа, зіму замыкаці, вясну загукаці». На Палессі вадзілі карагоды, «спявалі чыpaчку», насілі ёлку з вянком. **Фаціння.** Заступніца ад хвароб (ліхаманкі, трасцы і інш.).

27. п. *Паласказуб. Першы дзень Вялікага посту (да 15.04). Паласкалі зубы гарэлкаю (у час посту больш не пілі).

САКАВІК

1. с. *Уступная серада. Каб урадзіў лён, мылі верацёны ці калаўроты, хадзілі ў карчму і пераскоквалі праз пень.

4. сб. *Казімір.* «Святы Казімір дровы сякець і ў клад кладзець». ***Зборава субота.** Абрад «споведзі дзежкі».

5. н. *Зборніца, Ізбор. Адзін з варыянтаў Новага года/лета пасля прыняцця юліянскага летазлічэння. «Святы Ізбор упраод ступіць». Пачатак збору селяніна ў поле.

9. ч. Янка, Паўрацэнне. Мядзведзь паварочваецца ў берлагу на другі бок.

12. н. *Рыгор.* «На святога Рыгора ідуць рэкі ў мора».

13. п. Васіль Капальнік. Са стрэх капае.

14. а. Аўдоцця Вясноўка, Аўдокі. Гуканне вясны. «На Аўдокі голы бокі». (1.03 Новы год/Новае лета ў мінулым, сакавіцкі каляндарны стыль). «Святы Еўдакей ... пераступ года», «Калі на Аўдакеі добрае надвор'е, то будзе добры лён».

15. с. Хвядот. «На Хвядота занос — усё сена знясе».

17. пт. Герасім Гракоўнік. «Герасім гракоў прыгнаў».

19. н. *Язэп.* «Святы Язэп сярод посту шлюб дае прахвосту» (забарона на шлюб). «На Язэпа пагода — год ураджайны».

20. п. *Веснавое раўнадзенства. 15.24 гадз. 28 месяцавы дзень, «збыта».* *Пачатак **Храстовага тыдня.** Пяклі «храсты». Засеўкі. Абрад «жаніцьбы коміна».

22. с. Саракі. Было Новым годам/летам. Свята вясновага раўнадзенства. «Дзень з ноччу мераецца». «Святыя Саракі наперад пайшлі». Свята птушак. Прылятае 40 выраяў. «Святыя Саракі ў поле саху валаклі». **Пліска.** «На святога Пліска праб'ець лёд і пліска». ***Серадапосце.** Выпякалі «храстцы».

25. сб. *Дабравешчанне, Звеставанне.* «І птушка гнязда не кладзе». Прылёт бусла. **Гуканне вясны.** Было Новым годам/летам. «Перша свята — нова летца, Благавешчан землю сушыць». **Рыгор.** «На Рыгора зіма ідзе ў мора».

26. н. Міжблагавешчыны (да 7 красавіка). Забарона на «запасванне» кароў.

27. п. Пачатак ***Пахвальнага тыдня.** «Дзікая качка яйцом пахваліцца».

30. ч. Аляксей Цёплы. Дзень рыбалова. «На Цёплага Аляксея рыба ідзе на нераст, карова на верас, а бортнік на хвою».

31. пт. *Пахвальная пятніца. Мыццё дзежак.

КРАСАВІК

1. сб. Дар'я Вясенняя. Адбельвалі палотны. ***Пахвальная субота.** Не грымелі крoснамі, каб гром не грымеў.

2. н. *Пальмова (Вербна) нядзеля.* «Вярба б'е, не я б'ю».

5. с. *Арына.* «На Арыну сей капусту ў рассадніках».

6. ч. Камаедзіца. Свята мядзведзя. **Благавеснік.** Пяклі пірагі «буславы лапы».

7. пт. Благавешчанне. «Благавешчанне без ластавак — халоднае лета». Абрад «Страла».

8. сб. Благуста. «На Благусту сей капусту».

9. н.****ВЯЛІКДЗЕНЬ*** у католікаў. ***Вербніца.** Асвячалі вярбу, сцябалі ёю прыгаворваючы «Не я б'ю, вярба б'е, за тыдзень — Вялікдзень». **Матрона.** «На Матрону шчупак хвастом лёд разбівае».

10. п. Пачатак ***Белага, Вялікага, тыдня. *Чысты панядзелак.** Бялілі і мылі ў хаце.

11. а. *Чысты аўторак. Каб на людзей і «гаўядо» не напала «парша», трэба ўсё мыць.

12. с. *Дравяная страсць. Мыюць усё драўлянае.

13. ч. *Чысты чацвер. Ідуць у лазню. Абрад мыцця дзежкі.

14. пт. *Чырвоная, Велікодная пятніца. Сеялі гарох. Прабуджэнне хатніка. У гэты дзень хлусілі, каб заблытаць хатніка. «Апрэль — нікому не вер». **Мар'я.** Калі ў ясную ноч прыбывала вада, то суха будзе ў жніво на хлебнай ніве.

15. сб. *Вялікая, Чырвоная субота. Фарбавалі яйкі. Канец Вялікага посту. **Палікарп.** «Пачатак бясхлебіцы».

16. н. *ВЯЛІКДЗЕНЬ. «Хрыстос уваскрос! — Сапраўды ўваскрос!». Быў Новым годам. «Першае свята — свята Вялікдзень». **Мікіта.** «Калі на Мікіту крыгаход, то няма ні клёву, ні лову рыбаловам».

17. п. Працяг *Вялікадня. «Першы дзень пірагі маюць, а сярэдні (п.) пагуляюць, а паследні (а.) дзень выпраўляюць». У Жыткавіцкім раёне на другі дзень праводзілі свята сена.

19. с. *Градавая серада. Праводны, Мёртвы тыдзень. «Пайшла зіма да Кіева, а лета нам пакінула». ***Людавы дзень.** Раней у Віленскай губерні білі і качалі яйкі з лубкоў, гушкаліся на арэлях.

20. ч. *Вялікадне мёртвых (Наўскі Вялікдзень, Мёртвы Вялікдзень, Наўскі чацвер). Дзень памінання на могілках. Хлопцы і дзяўчаты абліваліся вадою.

21. пт. *Прашчэнне. Абліваліся вадою. **Руф.** Руф рушыць снягі.

23. н. *Праводная нядзеля. «Ідзі, зіма, да Кучава, як ты нам надакучыла». ***Юры.*** (Новы год па задыяку). «Першае святца — святы Юр'я», «Як зязюля закукуе за 12 дзён да Юр'я на «голы» лес, то не чакай ураджаю і будзе хварэць жывёла». ***Войцах.*** «Святы Вайцеху выпусціў жаўранка з меху».

24. п. *Радаўнічныя Дзяды. Анціп — ахоўнік зубоў.

КАЛЯНДАР-2023

25. а. *Радаўніца. «На Радаўніцу да абеду пашуць, па абеду плачуць, а к вечару скачуць». ***Марк.*** «Дождж на Марка, дык зямля як шкварка».

28. пт. Пуд. «Пуд снег пугне».

29. сб. Арына. «На Арыну сей капусту на расаду».

30. н. Зосім — ахоўнік пчол. **Андрыянава ноч, Андрэй.** Ноч дзявочай варажбы і чараўніцтва. ***Міраносцы.** «На Міраносця п'яныя бабы цігаюць адна адну за валосця».

МАЙ (ТРАВЕНЬ)

1. п. Кузьма. «Май Кузьма з морквінай сустракае, а Пахом з гурком».

5. пт. Ляльнік. Свята Лялі — дачкі Лады. «Благаславі, маці, / Ой, Лада, маці! / Вясну заклікаці».

6. сб. Юр'е. Свята жывёлы. «Як дождж на Юр'я — хлеб будзе і ў дурня». Абрад «Страла».

7. н. Алісей. «Прыйшоў Алісей — авёс пасей».

8. п. Пачатак ***Пераплаўнага (Чарвівага) тыдня.** ***Станіслаў.*** «Сей лён на Станіслава — вырасце як лава». **Марк.** «Дождж на святога Марка — дык зямля, як шкварка».

10. с. Ярылавіца. Свята Ярылы. ***Градавая, Пераплаўная серада.** Засцярогі ад граду і дажджу.

11. ч. Бабскія розбрыкі. Скокі жанчын і качанне па зямлі дзеля ўрадлівасці.

13. сб. Якуб. «На Якуба грэе люба».

14. н. Макарэй. Абрады ля вады.

15. п. Барыс. Апякун поля і жывёлы.

18. ч. *_Ушэсце. Унебаўшэсце пана Езуса._ Свята агляду жыта. **Арына Расадніца.** Дзень высаджвання расады ў Паазер'і.

19. пт. *Градабойцы, Ледавіты дзень (Віленская губ.).

20. сб. Антоній. «На святы Антоній сей авёс для коней, а як удасца дык і прадасца».

21. н. Іван Веснавы. Апякун земляроба. «На Івана каласок, а на Пятра піражок».

22. п. Мікола Веснавы. Свята пастухоў. ***Алёна.*** «Сей лён на Алену, будзе кашуля па калена».

23. а. Зілот. «Сей пшаніцу на Зілота, і яна будзе як злота».

24. с. Макей. «Мокра на Макея — і лета не прасушыць». **Кірыла і Мяфод.** Калі дзень мокры — і лета будзе мокра.

25. ч. *Ушэсце. Абрад «Страла». **Епіфан.** «На Епіфана раніца ў чырвоным каптане, неба з барваю — гарачае лета».

27. сб. Сідары. «Прыйшлі Сідары — прыйшлі і сіверы».

28. н. ****Пяцідзясятніца (Спасланне Святога Духа). *Сёмуха, Зялёныя сияткі, Святы Дух.*** Свята зелені. «На Духа будзе цёпла і суха». **Пахом.** «Святы Пахом павее цяплом». «Сей агуркі на Пахом — будзеш насіць мяхом».

29. п. _Магдалена_. «Магдалена зязюльку прысылае».

31. с. *Градавая серада. Шэсць дзеў. «Лён сей позні». **Канапелька Матруна.** «У зямлю махнула». **Фядот.** «Як на дубе апушка — у Фядота поўна аўса кадушка».

ЧЭРВЕНЬ

2. пт. Тры пакутнікі. «Няма лета, але пасля іх не бывае зімы».

3. сб. *Сёмушныя Дзяды. *Духавая субота, Зялёная субота. Свята маладой зеляніны. «Завівалі» вянкі, бярозкі. **Алёна, Ульяна.** Дзень ільну.

4. н. *Сёмуха, Тройца. Культ продкаў і раслiннасці. «Павядзём Куста пад гай зялёнанькі...». **Васіліск.** «Ад Васіліска і салавей блізка».

5. п. *Святы Дух. «На Святога Духа не скідай кажуха». Садзілі капусту і каноплі. ***Русальніца, Іван ды Мар'я.** Праводзіны вясны. «На Граннай нядзелі Русалкі сядзелі...». **Дзень Ефрасінні Полацкай.** Хадзілі ў Полацк пакланіцца і абракацца.

6. а. *Конскі Вялікдзень. Свята коней. **Юстын і Харытон.** «Юстын цягне ўверх каноплі, а Харытон — лён».

7. с. *Градабой, Серада Русаль. Здабывалі з ясеня святы агонь. **Ян.** «Рой перад Янам — пчаляр будзе панам».

8. ч. *Наўская Тройца, Абліваха. Паміnанне продкаў на могілках.

11. н. *Русальчыны розыгры. Засцерагаліся рос. ***Пятроўскія запускі.** Развівалі вянкі.

12. п. *Пятроўка, Петравіца. Пятроўскі пост да 11 ліп. **Пятроўка-галадоўка.**

13. а. _Антоній_. «Антоні, аддай коні». **Ерамей.** «Прыйшоў Ерамей — больш не сей».

15. ч. *Дзявятнік. Перавод уніятаў у праваслаўе. «Дзеўяць ягодзін на галінцы».

16. пт. *Дзевятуха. Дзень засцеражэння ад навальніцы. **Лук'ян.** Паўднёвы вецер на Лук'яна — на добры ўраджай яравых.

21. с. *Летняе сонцастаянне. 08.57 г. Працягласць дня 17 г. 7 хв. 28 с., ночы — 6 г. 52 хв. 32 с. Маладзік, 4-ы дзень.* **Тодар.** «На Тодара раса — канапель паласа».

22. ч. *Дзясятнік. «Дзясятнік гнаі возіць». **Кірыла.** Пачыналі касавіцу ў Паазер'і.

23. пт. _Купала_. У старажытнасці — Новы год/лета. ***Дзясятка.** «Косы точыць». «Жыта паспявае».

24. сб. _Ян Купальны_. «Сонца грае».

25. н. Анапрэй. «Хто на Нупрэя пасее грэч, той будзе бліны печ».

26. п. Акуліна Грачышніца. Сеялі грэчку. Задзярыхвост. Каровы «зыкуюць».

28. с. Амос. «Прыйшоў Амос — цягне ўгору авёс».

29. ч. Ціхан. «Пеўчыя птушкі заціхаюць». ***Пятрок.*** «Да Пятра зязюльцы кукаваці». «Прыйшоў Пятрок — апаў лісток, прыйдзе Ілья — ападуць і два».

ЛІПЕНЬ

6. с. Купалле. Свята Сонца і кахання. «Дзень адбаўленне, ночы прыбаўленне».

7. пт. Іван Купала. «Учора была Купала, а сёння Іван».

8. сб. _Данат_. «Святы Данат коскі точыць».

10. п. _Сем братоў_. «Сем братоў варожаць, колькі тыдняў пагоды». **Самсон.** «На Самсона дождж — сем тыдняў то ж».

12. с. Пятро. Свята заканчэння Купалля.

13. ч. Паўпятро. Дзень талакі. **Сымон і Юда.** «На Сымана й Юды конь баіцца груды».

14. пт. Кузьма і Дзям'ян. Свята кавалёў. «Святы Пятро жыта спеліць, св. Кузьма сярпы робіць, а св. Дзям'ян сена грабе».

17. п. Андрэй. «Авёс у світцы, а на грэчцы і кашулі няма». «Андрэй усіх мудрэй».

18. а. Свята Месяца. «Месяц гуляе».

21. пт. Казанская, Градавы дзень. Засцераганне ад нябесных стыхій, ад хвароб вачэй і галавы. **Пракоп.** Пракоп бок прыпёк.

25. а. _Якуб_. «На Якуба хлеба поўна губа». **Прокл.** Засцерагаліся вялікіх рос.

26. с. _Ганна_. Снапы кладзе. **Гаўрылей.** Засцеражэнне ад граду.

28. пт. Серпавіца, Шыпілінка (пятніца перад Ільёю). Дзень «зазубрывання» сярпоў перад жнівом.

29. сб. Афінаген. Заціхаюць птушкі.

ЖНІВЕНЬ

1. а. Макрыны. «Глядзі восень па Макрыні».

2. с. Ілья. Свята дажджоў і навальніц. «Ілля нарабіў гнілля». «Укінуў у воду кусок ільда».

4. пт. Мар'я. «Магдалена — вады па калена».

6. н. Барыс Палікоп. «Барыс і Глеб — паспеў хлеб».

7. п. Ганны. «Святы Ганны бабкі стаўляюць».

9. Панцеляймон. Сцаляў ад хвароб галавы.

10. ч. _Лаўрын_. «На Лаўрына спяшай да млына».

12. сб. Сіла. Жыта сей.

14. п. Макавей, Першы Спас. Свята маку і мёду. **Спасаўка.** Пост да 27 жніўня.

15. а. _Прачыстая, Зельная_. «Прыйшла Прачыста — стала поле чыста». **Базыль.** «Базыль авечкам воўну дае».

16. с. Антоны Віхравеі. Рох. «Кірмаш на паненак» — дзень выглядання нявест.

17. ч. Еўдакія. Агуркі збірае.

19. сб. Яблычны Спас. Свята садавіны.

23. с. Лаўрэн — свята млынара. «Баўтрамей і Лаўрын паказваюць, якая прыйдзе восень».

24. ч. _Баўтрамей_. «Святы Баўтрамей высылае буслоў па дзяцей». «Прыйшоў Баўтрамей — жыта на зіму сей».

27. н. Міхей. Выспяваюць брусніцы.

28. п. Прачыстая, Зельная. Свята ўраджаю.

29. а. Трэці Спас. Свята хлеба. ***Ян.*** «Ян на лета прыйшоў, а ўжо восень знайшоў».

30. с. Міроны Ветрагоны. «Пыл па дарозе гоняць, па прыгожым леце стогнуць».

31. ч. Флор і Лаўр. Свята коней. **Арабінавыя дзень і ноч.** Сухая навальніца або дождж.

ВЕРАСЕНЬ

5. а. Лупа. «Сей на Лупа — будзе жыта купа».

7. ч. Баўтрамей. «Жыта на зіму сей».

8. пт. _Другая Прачыстая_. «Меншая Прачыста — канчай сеяць начыста».

10. н. Мацей. Абаронца ад п'янства.

11. п. Калінавік, Іван Крываўнік. «Да Яна прасіце, дзеткі, дажджу, а па Яне я й сам упрашу».

13. с. Кіпрыян. Журавель збіраецца ў вырай.

14. ч. _Узвіжанне_. Закрыванне зямлі. **Сымон.** Абрад «жаніцьбы коміна». (Асенняе Навалецце/Наваголдзе з 1493 г.). **Бабіна лета.**

19. а. Цуды, Міхал. «Міхал з поля спіхаў».

21. ч. Багач, Нараджэнне Божае Маці. Свята заканчэння ўборкі зерневых. Засідкі.

23. сб. *Асенняе раўнадзенства. 0.49 г. Дзень 12 г. 12 хв. 26 с. Падпоўня, расце, 9-ы дзень.*

24. н. Тадора. «На Тадору ўсякае лета заканчваецца».

26. а. Стаўроўскія Дзяды.

27. с. Звіжанне. Свята закрывання зямлі на зіму. Гадзюкі збіраюцца ў кучу.

29. пт. _Міхал_. «Калі на Міхала з поўначы вецер вее, то не май на надвор'е надзеі». **Сіцыян.** «Святы Сацыян ды ляны пасцілаў».

КАСТРЫЧНІК

2. п. Зосім. Жураўіны на Зосіма ўздымаюцца — мароз на Пакровы ўдарыць.

4. с. _Пранцішак, Францішак_. «На Пранцішка зярнят шукае ў полі мышка».

8. н. Сяргей. «З Сяргея пачынаецца зіма». Жалезны тыдзень. Чысцілі жалезныя рэчы.

9. п. Іван Шаптун, Іван Кураед, Багаслоў. Шапталіся сваты пра нявест. «Іван Багаслоў дружкі разаслаў, а на Пакрова дзеўка гатова». «Святы Багаслоў да буракі капаў».

14. сб. Пакровы, Трэцяя Прачыстая. Вясельная пара. «Свята Пакрова, пакрый зямельку лісточкам, а галоўку — вяночкам». «Пакровы — зарыкалі каровы». «Калі на Пакрову маладзік, то будзе лёгкая зіма. З поўначы вецер — халодная зіма, з поўдня — цёплая». Дзявоцкае лета (па 21.10). Прымалі «ў дзеўкі» сяброўак.

21. сб. _Зміцер_. «Да Змітра баба хітра». **Трыфан, Палагея.** «Золкім ветрам вее».

25. с. Марцін — свята млынароў. Часталіся гусяцінай на млынавым крузе. «Марцін святы — любіцель гагаты».

27. пт. Параскі. Забарона на прадзенне.

28. сб. _Сымон і Юда_. «Сымон з Юдаю працу ў полі канчаюць, хаты аглядаюць». **Асяніны, Змітраўскія Дзяды.** **«Святыя дзяды, завём вас...»**

29. н. Лонгін. Збавіцель ад хвароб вачэй.

30. п. Паклоны. Дзень адбівання паклонаў.

31. а. Лука. «Хто сее да Лукі, не будзе мець ні хлеба, ні мукі». Дзень іканапісцаў. ***Юльян*** — ахоўнік дзяцей.

ЛІСТАПАД

1. с. _Усе Святыя_. «Усе Святыя як засваволяць — дрэвы да рэшты аголяць».

2. ч. _Задушны дзень_. Памінальны дзень.

4. сб. Казанская. «Да Казанскай — не зіма, а пасля — не восень; зранку дождж, з вечара — снег. Выязджай на Казанскую на калёсах, а палазы з сабой прыхапі».

8. с. Зміцер. «Да Змітра дзеўка хітра». Канец надзеі выйсці замуж у гэтым годзе.

9. ч. _Тодар_. «На Тадора поўна камора».

10. пт. Параскева Пятніцкая. Апякунка жанчын і рукадзелля.

11. сб. _Марцін_. «Мядзведзь кладзецца ў бярлогу». **Настуся.** Настуся стрыжэ авечкі.

12. н. Артошка. Пачатак прадзення.

14. а. Кузьма-Дзям'ян. Апякун земляробства, кавалёў і вяселля.

21. а. Міхайлаў дзень. Абаронца ад грому. «Мядзведзі ідуць у спячку». «Міхайла ў інею — снежная зіма наступае, а калі туманамі спавіты — быць адлізе» (такія ж прадказанні і на Матрону).

22. с. Матрона. «З Матроны становіцца зіма».

24. пт. Хвёдар Студзянец. «Хвёдаравы вятры галоднымі ваўкамі скуголяць».

25. сб. _Кацярыны_. «Кацярына забрала лета». **Іван Міласцівы.** Дзень падарункаў.

27. п. Юстыніян. Апякун плоднасці і дзяцінства. **Піліп.** Пярэдадзень **Піліпоўскага посту.**

28. а. Піліпаўка — перадкалядны пост (да 06.01).

29. с. Мацей. «На Мацея зіма пацее».

30. ч. _Андрэйкі_. Дзявочае свята.

СНЕЖАНЬ

3. н. *_Адвент. Раждзественскі пост._

4. п. _Барбара_. «Барбара ноч урвала, а дзень надтачыла». **Увядзенне.** Водзяцца ваўкі.

5. а. Пракоп. _Савы_. «Барбара мосціць, Сава цвікі войстрыць, а Мікола прыбівае».

6. с. _Мікола_. «Хвалі зіму па Міколе». **Матрыхваны.** Не пралі.

7. ч. Кацярыны. «Забрала край лета».

9. сб. Юр'е Зімовы. «Юра мосціць». ***Ганны.*** «Ад Ганны да Каляд два тыдні і два дні».

10. н. *_Адвент_.

13. с. Андросы, Андрэйкі. Варажылі.

14. ч. Навум. «Наставіць на вум». Пачыналі вучыць дзяцей грамаце.

17. н. *_Адвент_. Варвары. «Мікола і Варвара ноч урвалі».

18. п. Савы, Міколін бацька. «Сава мосце, а Мікола гвоздзе».

19. а. Мікола Зімовы. «Без Міколы не бывае ні зіма, ні лета». «Мікола марозам гвоздзіць».

21. ч. *Зімовае сонцастаянне. 20.27 г. Падпоўня, расце, 10-ы месяцавы дзень.*

22. пт. Ганны. «Ганны — прыбавіцца багата дня». «Ганкі — палічаны дзянькі». *Дзень 7 г. 23 хв. 5 с. Ноч 16 г. 36 хв. 55 с.*

23. сб. 24. н. *_Адвент. Посная куцця._ Пачатак Каляд (да 6 студз.).

25. п. _Божае Нараджэнне_. Было Новым годам. «Свята Ражаство ўпярод пашло, Новы гадок павёў радок». **Спірыдон Сонцаварот.**

26. а. _Сцяпан_. Дзень найму батракоў у мінулым. «На Святы Сцяпан кожны сабе пан».

31. н. _Багатая куцця. Сільвестр_. Варажылі дзяўчаты. **Марк.** «Марка да Варка — няхай будзе парка».

Алесь ЛОЗКА.

Народная Воля http://www.nv-online.info
24 СТУДЗЕНЯ 2023 г.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

з Алесем СІВЫМ

Як «моські» вырашылі пакусаць Мікалая Казеку

Для аматараў спорту фігура знакамітага трэнера беларускіх фрыстайлістаў, можна сказаць, легендарная.

Мікалай Казека ўзначальваў нацыянальную каманду з 1993 года. Прызнаваўся лепшым трэнерам года ў Беларусі ў 2014-м і 2018 гадах. Кавалер ордэна Айчыны І, ІІ і ІІІ ступеняў.

Вучні Мікалая Казекі заваявалі на зімовых Алімпійскіх гульнях сем медалёў рознай вартасці, у тым ліку чатыры залатыя.

Але на апошняй зімовай Алімпіядзе зборная фрыстайлістаў выступала ўжо без свайго настаўніка, які, да слова, нікому са сваіх вучняў не адмаўляў і хаця б парадамі дапамагаў рыхтавацца да Гульняў. І яны яго не падвялі – **Ганна Гуськова** заваявала серабро.

Чаму такі вядомы ва ўсім свеце трэнер патрапіў у няміласць спартыўных чыноўнікаў і іх куратараў? Таму што пасля выбараў, у жніўні 2020 года, Мікалай Іванавіч адкрыта выказаў сваю грамадзянскую пазіцыю.

"Я выказваўся, калі бачыў жорсткае збіццё мітынгуючых грамадзян нашай краіны, – распавядаў трэнер. – *Не разгон пратэстуючых, а менавіта здзекі над затрыманымі. Іх павінны былі ахоўваць, бо яны і так былі ў палоне, а іх білі, зневажалі маральна. Навошта было хапаць усіх без разбору? Гэта, дарэчы, закранула і блізкіх мне людзей, сяброў, родных маёй жонкі... Таму і з'явіўся ліст дзеячаў спартыўнай галіны супраць гвалту".*

Ужо ў верасні Мікалай Казека быў пазбаўлены імяннoй прэзідэнцкай стыпендыі.

"На адрас установы Рэспубліканскага цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі па фрыстайле паступіла выпіска з загада Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь ад 10.09.2020 г. аб спыненні выплаты імяннoй прэзідэнцкай стыпендыі ў сферы фізічнай культуры і спорту, – гаварылася ў дакуменце, які быў падпісаны дырэктарам цэнтра **Сяргеем Марчанкам**. – *Загадана прыняць меры па забеспячэнні спагнання грашовых сродкаў, якія былі выплачаны ў перыяд з 13.07.2019 па 02.06.2020 гг."*

У лістападзе 2020 года вопытнейшага спецыяліста не ўзялі на зборы нацыянальнай каманды па фрыстайле, а пазней з ім прадказальна не працягнулі кантракт.

"На жаль, наша спартыўнае кіраўніцтва выбрала не канструктыўны дыялог, – казаў Мікалай Іванавіч. – *Яно найперш сваім прыкладам абавязана было паказаць, што спорт па-за палітыкай, пастарацца разабрацца з болем, які нарадзіўся ў сэрцах спартсменаў. А калі атрымаецца, то і пераканаць.*

Але яны выбралі пугу і рэпрэсіі. Гэта не па-спартыўнаму, не па-чалавечы. Калі кажуць, што ў зборнай "завалілі" ідэалагічную працу, мне становіцца смешна. Знайдзіце, калі ласка, яшчэ адну такую каманду, якая б з усіх Алімпіяд прывозіла б медалі, і да якой з такой павагай ставяцца ва ўсім свеце.

Мы сваю краіну славім, дэманструем свой патрыятызм, нягледзячы на прывабныя прапановы з іншых краін. Ніхто не ведае, колькі траўм, поту і крыві, маральных пакутаў гэта каштуе. Гэта наша кухня. І мне за сваіх хлопцаў і дзяўчат не сорамна. Яны і чэмпіёны, і героі, а значыць адны з самых адданых людзей Беларусі.

Ведаеце, раней казалі, што няма такіх людзей, якіх нельга было б замяніць. А гэта не зусім так. Калектыву Рэспубліканскага цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі не патрэбны кіраўнікі-ідэолагі, якія, прабачце, не маюць уяўлення, як арганізаваць працу ў цэлым і трэніровачны працэс у прыватнасці. Нам патрэбны высокакласныя спецыялісты. І таму вельмі шкада, што ў беларускім спорце прымаюцца такія непрафесійныя рашэнні, накіраваныя зусім не на рост і ўдасканаленне, а на маральнае і матэрыяльнае разбурэнне".

Спартсмены звярталіся да спартыўнага кіраўніцтва з лістом, каб Мікалая Казеку вярнулі ў зборную, але куды там. Па некаторай інфармацыі, у РЦАП была падрыхтавана службовая інструкцыя, якая забараняе Казеку ўдзельнічаць у трэніровачным працэсе. Таксама трэнер пасля заканчэння кантракта хацеў трэніраваць дзяцей у скачках на батуце, але і гэта яму не дазволілі.

Нонсенс! Спецыяліст, які выхаваў чатырох алімпійскіх чэмпіёнаў, аказаўся не патрэбным ні беларускаму спорту, ні тым, хто складае "чорныя спісы" і выкідвае на вуліцу таленавітых людзей.

Моські ўсё-такі пакусалі славутага трэнера, але сланом ад гэтага не сталі. Казека – гэта імя, якое ўжо ўпісана ў гісторыю беларускага спорту залатымі літарамі. А Моські так і застануцца Моськамі.

ЗНАЕТЕ ЛИ ВЫ, ЧТО...

Наступил новый год по китайскому календарю

В Поднебесной будут праздновать 15 дней

Вряд ли кто-то любит Новый год больше китайцев, ведь они отмечают его несколько раз. Сначала по григорианскому календарю (в ночь на 1 января), а затем еще и по восточному.

Китайский Новый год с давних времен является главным и самым продолжительным праздником в Поднебесной и других странах Восточной Азии. В отличие от своего западного аналога постоянной даты начала Китайского Нового года нет, и каждый год она назначается на разное время.

Первый день праздника в Китае приходится на второе новолуние после зимнего солнцестояния (то есть после 21 декабря). В григорианском календаре это, как правило, соответствует одному из дней между 21 января и 21 февраля. Празднование обычно продолжается 15 дней.

Таким образом, нынешний новый год в Китае наступил 22 января 2023 года. А праздновать его планируется по 5 февраля.

Кстати, в Китае встретили не 2023 год, как это совсем недавно делали мы, а 4720-й.

Закончится же год по китайскому календарю 9 февраля 2024 года.

Символ года

Каждый год в Китае символизируется комбинацией, которая повторяется только раз в 60 лет. Эта комбинация представляет собой одно из 12 зодиакальных животных определенного цвета, соответствующего одной из пяти стихий (вода, земля, металл, огонь и дерево). Китайский Новый год 2023 будет символизировать животное Кролик и стихия Вода, а основными цветами года станут черный и синий.

Кстати, каждый 60-летний круг начинается деревянной Крысой и заканчивается водяной Свиньей. Очередной такой круг стартовал 2 февраля 1984 года, а завершится 29 января 2044 года.

Традиции праздника

Согласно древнему мифу, в начале каждого нового года китайцы вынуждены прятаться от чудовища по имени Нянь (в переводе с китайского «Год»), который, как считается, является в первый день праздника, чтобы разорить все поселения: съесть весь скот и собранный урожай, а заодно и парочку селян.

Чтобы защитить свои дома от этого монстра, китайцы заранее украшают их: обклеивают снаружи красивыми узорами из красной бумаги, парными надписями и картинами с пожеланиями счастья, здоровья и долголетия, а также развешивают красные фонари. Понять, с чем связана такая любовь к красному цвету, поможет опять-таки легенда о происхождении праздника. В ней говорится о том, что однажды люди заметили, как Нянь, обычно любящий полакомиться детьми, испугался ребенка в красной одежде. Недолго думая, очевидцы этого удивительного происшествия пришли к выводу, что отпугнул чудище именно цвет.

Кроме того, накануне праздника каждая семья тщательно убирает свое жилье, считая, что таким образом они очищают свою жизнь от любых неудач и освобождают место для счастья.

Праздничное застолье

Накануне Нового года китайские семьи обычно собираются за столом. Кстати, в Поднебесной принято богато накрывать стол для праздничного ужина. Хозяйки, как правило, готовят самые любимые в семье блюда. Традиционно на столе обязательно должны быть мясо и рыба, а также пельмени (цзяоцзы), которые являются образным воплощением одного из главных пожеланий – рождения сыновей.

Причем к праздничному ужину даже те члены семьи, которые работают или учатся в других городах или странах, возвращаются домой. Все китайцы стремятся встретить Новый год со своими родителями, в связи с чем накануне праздника весь транспорт в стране переполнен и купить билеты просто невозможно.

Заканчивается же праздничная ночь фейерверками и петардами, которые, как считается, должны отпугнуть злых духов и привлечь в семью умиротворение и счастье.

Первые дни Китайского Нового года

Ранним утром следующего дня дети поздравляют своих родителей, желая им здоровья и счастливого Нового года, а в ответ получают пожелания будущих успехов и красные конверты с деньгами.

После этого они всей семьей отправляются поздравлять родственников и соседей. На такие хождения по гостям обычно полностью уходят первые пять дней нового года.

Причем без подарков, конечно же, не обходится. Например, в Поднебесной принято дарить подарки из парных предметов, символизирующих единство и семейную гармонию (при этом несчастливой считается цифра четыре, так как она ассоциируется у китайцев со смертью).

Кроме того, приходя в гости, хозяевам принято преподносить два мандарина, а уходя, получать от них два других мандарина. Таким образом хозяева и гости обмениваются символами финансового благополучия, каковыми, по мнению китайцев, и являются мандарины.

Навестив всех родственников и соседей, китайцы выходят на народные гулянья с традиционными танцами. К ним относятся танец льва (танцоры, находясь внутри фигуры льва, имитируют движения этого животного) и танец дракона (специальная команда людей, держа на шестах изготовленного из бумаги дракона, двигается таким образом, чтобы змееподобное тело совершало волнообразные движения).

Что такое Хунбао?

Самый распространенный подарок на Новый год в Китае. Хунбао – это праздничный конверт, в который вложены деньги. Презент не только практичный, он еще и со смыслом: красный конверт с купюрами символизирует пожелания удачи и достатка в новом году. Преподносят его и родным, и друзьям, и коллегам, и подчиненным.

Каким приметам нужно следовать...

Новогодние суеверия в Китае не слишком отличаются от наших. Точно так же действует завет «как Новый год встретишь, так и проведешь». Так же все стремятся отдать долги и войти в наступивший год без обременений.

Но есть и интересные отличия. Например, приметы вступают в силу примерно за месяц до праздника и им продолжают следовать вплоть до окончания двухнедельных торжеств по случаю Нового года. Считается, что в это время детский плач приносит неудачи, поэтому малышей стараются успокоить. Верят, что в первые три дня наступившего года нельзя мыть голову, убираться – так можно счастье смыть. А встречать праздник нужно непременно в красном нижнем белье. Чтобы привлечь удачу, конечно!

Лилия ВОЛЧЕЦКАЯ.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 326-68-71
Рэкламны аддзел (017) 363-66-04
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info (017) 363-66-04

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ